

2010 - 2014 жылдарға арналған "Жасыл даму" салалық бағдарламасын бекіту туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 10 қыркүйектегі № 924 Қаулысы. Күші жойылды - Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2014 жылғы 8 шілдедегі № 779 қаулысымен

Ескерту. Күші жойылды - ҚР Үкіметінің 08.07.2014 № 779 қаулысымен.

«Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспары туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 1 ақпандағы № 922 Жарлығын іске асыру мақсатында Қазақстан Республикасының Үкіметі

Қ А У Л Ы

Е Т Е Д І :

1. Қоса беріліп отырған 2010 - 2014 жылдарға арналған «Жасыл даму» салалық бағдарламасы (бұдан әрі — Бағдарлама) бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрлігі мүдделі орталық және жергілікті атқарушы органдармен бірлесіп, Бағдарламада көзделген іс-шаралардың тиісінше және уақтылы орындалуын қамтамасыз етсін.

Ескерту. 2-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 2011.08.04 № 912 қаулысымен .

3. Жауапты орталық және жергілікті атқарушы органдар, ұлттық, компаниялар (келісім бойынша) "Салалық бағдарламаларды әзірлеу және мониторингілеу ережесін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 18 наурыздағы № 218 қаулысымен бекітілген Салалық бағдарламаларды әзірлеу және мониторингілеу ережесіне сәйкес Бағдарламаның іске асырылу барысы туралы ақпарат берсін.

Ескерту. 3-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 2011.08.04 № 912 қаулысымен .

4. **Алынып тасталды - ҚР Үкіметінің 2011.08.04 № 912 қаулысымен.**

5. 1-қосымшаға сәйкес Қазақстан Республикасы Үкіметінің кейбір шешімдерінің күші жойылды деп танылсын.

Ескерту. 5-тармаққа өзгерту енгізілді - ҚР Үкіметінің 2011.08.04 № 912 қаулысымен .

6. Осы қаулының орындалуын бақылау Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің бірінші орынбасары – Қазақстан Республикасының Өңірлік даму министрі Б.Ә. Сағынтаевқа жүктелсін.

Ескерту. 6-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 07.08.2013 N 804

қаулысымен.

7. Осы қаулы қол қойылған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының
Премьер-Министрі *К. Мәсімов*

Қазақстан Республикасы
Үкіметінің
2010 жылғы 10 қыркүйектегі
№ 924 қаулысымен
бекітілген

2010 - 2014 жылдарға арналған «Жасыл даму» салалық бағдарламасы

Ескерту. Бағдарламаға өзгеріс енгізілді - ҚР Үкіметінің 2011.08.04 № 912 қаулысымен.

1. Бағдарламаның паспорты

Ескерту. 1-бөлімге өзгеріс енгізілді - ҚР Үкіметінің 07.08.2013 N 804 қаулысымен.

Атауы	2010 - 2014 жылдарға арналған «Жасыл даму» салалық бағдарламасы
Әзірлеуге негіздеме	«Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспары туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 1 ақпандағы № 922 Жарлығы
Бағдарламаны әзірлеуге және іске асыруға мемлекеттік орган	Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрлігі жауапты
Мақсаты	Табиғи экожүйелерді сақтау және қалпына келтіру бойынша жағдай жасау
Міндеттері	«Жасыл экономиканы» дамыту; қоршаған ортаның құрамдауыштары мен денсаулыққа антропогендік әсер етуді төмендету; табиғи экожүйелерді сақтау және қалпына келтіру; қоршаған ортаның сапасын басқару жүйесін дамыту және жетілдіру
Іске асыру мерзімдері	2010 - 2014 жылдар

Нысаналы индикаторлар

Кешенді экологиялық рұқсаттарға
енгізілген ресурс үнемдеу
көрсеткіштері 2014 жылы 1 дананы
қ ұ р а й д ы .

Ластағыш заттардың жалпы шығарындылары
нормативтерінің белгіленген мәндерінің
көлемі 5 млн. тоннадан аспайды.

Ластаушы заттардың төгінділері
нормативтерінің белгіленген мәндерінің
көлемі 5 млн. тоннадан аспайды.

2014 жылға қарай қалдықтардың
түзілуіне қатысты оларды қайта өңдеу
үлесі 21,9 %-ды құрайды.

2014 жылға қарай 1990 жылмен
салыстырғанда парниктік газдардың
шығарындылары көлемінің асырылмауы
96 %-ды құрайды.

Шөлейттенген және жұтаң жерлер
алаңының өзгеру серпіні 2014 жылға қарай
0,05 % құрайды.

Жануарлар дүниесінің 200 түрін сақтау,
о н ы ң і ш і н д е :

- 1) ауланатын түрлері – 93;
- 2) сирек кездесетін және жойылып кету
қаупі төнген түрлер – 107.

Табиғи су айдындары мен су қоймаларына
бағалы кәсіпшілік балықтардың тіршілікке
төзімді шабақтарын шығару 2014 жылға
қарай 158,4 млн. дананы құрайды.

Орман көмкерген жерлерге ауыстырылатын
орман көмкермеген жерлердің жыл сайынғы
алқабы 2014 жылға қарай – 6,5 мың га.

Республиканың жалпы алаңына шаққанда
ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың
үлесі 2014 жылға қарай 8,8 % болады.

Бақылау пункттерінің саны 2014 жылға
қ а р а й :

- 1) метеорологиялық станциялар - 287;
- 2) агрометеорологиялық бекеттер - 102;

- 3) гидрологиялық бекеттер - 303;
- 4) автоматты режимде жұмыс істейтін атмосфера ауасының жай-күйін - 48

құрайды.

Қаржыландыру көздері мен көлемі

Бағдарламаны іске асыруға жалпы сомасы 176969,98 млн. теңге қаражат бөлу

к о з д е л г е н :

оның ішінде республикалық бюджеттен

108915,25 млн. теңге, оның ішінде:

2010 жылы - 18837,2 млн. теңге;

2011 жылы - 31926,6 млн. теңге;

2012 жылы - 25599,65 млн. теңге;

2013 жылы - 24486,05 млн. теңге;

2014 жылы - 8065,75 млн. теңге;

жергілікті бюджеттен - 47285,53 млн.

теңге, оның ішінде:

2010 жылы - 7674,1 млн. теңге;

2011 жылы - 10076,33 млн. теңге;

2012 жылы - 10268,9 млн. теңге;

2013 жылы - 9847,5** млн. теңге;

2014 жылы - 9418,7 млн. теңге;

халықаралық гранттан 327,83 млн. теңге,

о н ы ң і ш і н д е :

2010 жылы - 68,0 млн. теңге;

2011 жылы - 100,3 млн. теңге;

2012 жылы - 86,1 млн. теңге;

2013 жылы - 73,43 млн. теңге;

қарыз қаражатынан - 3187,9 млн. теңге,

о н ы ң і ш і н д е :

2010 жылы - 1010,8 млн. теңге;

2011 жылы - 1822,9* млн. теңге;

2012 жылы - 192,8 млн. теңге;

2013 жылы - 161,4 млн. теңге;

меншікті қаражаттан - 17253,5 млн.

теңге, оның ішінде:

2010 жылы - 1284,6 млн. теңге;

2012 жылы - 968,9 млн. теңге;

2013 жылы - 7500,0* млн. теңге;

2014 жылы - 7500,0* млн. теңге.

Е с к е р т п е :

* - қаржыландыру көлемі тиісті қаржы жылына арналған бюджетті қалыптастыру кезінде нақтыланады;

** - қаржыландыру көлемі тиісті қаржы жылына арналған жергілікті бюджетті қалыптастыру кезінде нақтыланады

2. Кіріспе

2010 - 2014 жылдарға арналған «Жасыл даму» бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) «Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспары туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 1 ақпандағы № 922 Жарлығын іске асыру мақсатында әрі 2008 жылдың қыркүйек - қазан айларында Батыс Қазақстан және Шығыс Қазақстан облыстарына сапары барысында Мемлекет басшысы берген тапсырмаларды орындау шеңберінде ә з і р л е н д і .

Қолданыстағы бағдарламалық құжаттарды оңтайландыру шеңберінде осы Бағдарламаға Қазақстан Республикасының 2004 - 2015 жылдарға арналған экологиялық қауіпсіздігі тұжырымдамасы, Қазақстан Республикасының Ерекше қорғалатын табиғи аумақтарын 2030 жылға дейін дамытудың және орналастырудың тұжырымдамасы, «Қазақстан Республикасының 2008 - 2010 жылдарға арналған қоршаған ортаны қорғау» бағдарламасы, 2008 - 2010 жылдарға арналған «Жасыл ел» бағдарламасы; Су ресурстарын, жануарлар дүниесін сақтау және оңтайлы пайдалану және ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың желісін дамыту жөніндегі 2010 жылға дейінгі бағдарлама Арал өңірінің проблемаларын кешенді шешу жөніндегі 2007 - 2009 жылдарға арналған б а ғ д а р л а м а біріктірілген.

Бағдарлама ресурстарды пайдалану мен экономикалық өсудің экологиялық салдары арасындағы тәуелділікті жоюды көздейтін «жасыл экономика» прогрессивті қағидатын пайдалануға бағдарланған.

Халықаралық қатынастарды, қоршаған ортаны қорғау мен табиғат пайдалануды ғылыми қамтамасыз етуді дамыту жөніндегі іс-шаралар, қоршаған орта мен табиғи ресурстар мониторингінің жүйелері, экологиялық білім беру, ағарту және халықты хабардар етуін арттыру мәселелері айқындалды.

Бағдарлама салааралық сипатта және парниктік газдар шығарындыларын, атмосфералық ауаның ластануын, экологиялық апат аймақтарын, ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды, өндіріс және тұтыну қалдықтарын, су ресурстарын, көгалдандыруды және басқаларын қоса алғанда, көптеген

мәселелерді кешенді түрде шешуге ықпал ететін болады.

Бағдарламаға орман шаруашылығы мен жануарлар әлемі, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар блогы қосылды. Қоғамның негізгі мақсаттарының бірі биологиялық әр алуандықты сақтау және елдің орнықты дамуын қамтамасыз ету болып табылады.

3. Ағымдағы жағдайды талдау

3.1. Сала жай-күйінің ағымдағы жағдайын, сондай-ақ осы саланың елдің әлеуметтік-экономикалық және қоғамдық-саяси дамуына әсерін бағалау

Экологиялық проблемаларды шешу Экологиялық кодексті қабылдау, «2005 - 2007 жылдарға арналған қоршаған ортаны қорғау» және «2008 - 2010 жылдарға арналған қоршаған ортаны қорғау» бағдарламаларын, Балқаш - Алакөл бассейнін орнықты дамыту бағдарламасын, сондай-ақ басқа да бағдарламалық және нормативтік құқықтық құжаттарды іске асыру арқылы Қазақстан Республикасының 2004 - 2015 жылдарға арналған экологиялық қауіпсіздігі тұжырымдамасы шеңберінде жүзеге асырылды.

Алайда, тұтастай алғанда, қоршаған орта ластануының экологиялық жүйелер мен халық денсаулығына теріс әсерін айтарлықтай төмендету әзірге қолдан к е л м е й т ұ р .

Мыналар: парниктік газдар шығарындылары, атмосфералық ауаның ластануы , су ресурстарының ластануы, өндіріс және тұтыну қалдықтарының жиналуы, биологиялық әр алуандықты ұтымды пайдаланбау Қазақстанда әлі де шешілмей отырған негізгі проблемалар болып қалып отыр.

Осы уақытқа дейін Қазақстанның сыртқы су ресурстарының көлемі мен сапасына тәуелділігі сақталуда, бұл елдің бірқатар су бассейндерінің тұрақтылығына айтарлықтай қауіп төндіреді. Шекаралас елдермен (Қытай, Қырғыз, Өзбекстан) су-экологиялық және су-энергетикалық проблемалар реттелмеген күйінде қалып отыр.

Соңғы жылдары шектес мемлекеттер аумағынан келетін суды пайдалану: проблемасы ушығып кетті: өзен ағыны жылына 15,1 км³-ге қысқарды, бұл жылына 2-3 км³-ге дейін су ресурстарының тапшылығына әкелуде. Мұндай үрдіс кейінгі жылдары да болжануда. Суға тәуелділік мәселелері елдің азық-түлік қауіпсіздігіне де, экологиялық қауіпсіздігіне де қатер төндіреді.

3.2. Күшті және әлсіз жақтарын, осы сала үшін мүмкіндіктер мен қауіптерді талдау

Ескерту. 3.2-бөлімге өзгеріс енгізілді - ҚР Үкіметінің 07.08.2013 N 804 қаулысымен.

Объективті талдау жасау үшін оның күшті және әлсіз жақтарын, сондай-ақ, қазіргі мүмкіндіктер мен қауіптерді нақты анықтау қажет.

Оң факторлар	Теріс факторлар
<p>Күшті жақтары</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Қоршаған ортаның жай-күйі мен халық денсаулығына келеңсіз антропогендік әсерді төмендету. 2. Жануарлар әлемін сақтау және ұтымды пайдалану, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар желісін дамыту. 3. Аңшылық шаруашылығын дамыту жолымен жануарлар әлемін орнықты пайдалану. 4. Бай табиғи ресурстар. 5. Орман шаруашылығының негізгі институттары мен инфрақұрылымы сақталған. 	<p>Әлсіз жақтары</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Атмосфераға ластаушы заттар шығарындыларының жоғары деңгейі. 2. Ластағыш заттар тастандыларының жоғары деңгейі. 3. Қалдықтарды қайта өңдеу мен кәдеге жаратудың көлемінің төмендігі. 4. Ағаш отырғызу және егу көлемінің бірнеше есе азаюы.
<p>Мүмкіндіктер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Атмосфераға ластағыш заттар шығарындыларының көлемін тұрақтандыру. 2. Ластағыш заттардың төгінділерін азайту. 3. Қалдықтарды өңдеу және кәдеге жарату көлемін арттыру. 4. Шығарындыларды едәуір және экономикалық тиімді қысқартуға қол жеткізу 5. Республиканың аумағын «тарихи» ластаулардан тазарту. 6. Басым өңірлерде биологиялық әртүрлілікті ұзақ мерзімді сақтауға және қоршаған орта жағдайының орнықтылығына кепілдік беретін қорғалатын табиғи аумақтар желісін құру 7. Сирек кездесетін және жойылып бара жатқан жабайы тұяқты жануарлар мен киіктердің санын ұлғайту. 8. Орманды молықтыруда, олардың тұқымдық құрамын жақсартуда жаңа технологиялар енгізу 	<p>Қауіптер</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Климаттың жаһандық өзгеруі салдарының ұлғаюы. 2. Табиғи ортаның трансшекаралық ластануы. 3. Жинақталған тарихи ластанулар бар аймақтарда қиын экологиялық жағдайлардың пайда болуы. 4. Өндіріс көлемінің өсуіне байланысты өнеркәсіп кәсіпорындарының авариялық дүркін шығарындылары. 5. Орман экожүйелері орнықтылығының бұзылуы. 6. Жабайы жануарлардың шектес мемлекеттерге ауып кеткен жағдайдағы ықтимал шығындар.

Қауіптердің алдын алу мақсатында парниктік газдардың шығарындыларын, атмосфера ауасы мен су ресурстарының ластануын, өндіріс пен тұтыну қалдықтарының жинақталуы, экологиялық апат аймақтарын, ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды, жануарлар дүниесін, көгалдандыруды және т.б. қамтитын көптеген мәселелерді кешенді шешу қажет.

3.3. Тиісті саланы дамытудың негізгі проблемалары, үрдістері және алғышарттары

3.3.1. Парниктік газдардың шығарындылары

Қазақстан Республикасында парниктік газдардың шығарындылары 1992 жылы CO₂ барабар 310 млн. тоннаны, 2008 жылы - 240 млн. тоннаны құрады.

Елде парниктік газдар шығарындылары көздерін орындалған түгендеу, көміртегі диоксиді эмиссиясының әзірленген болжамы ЖІӨ-нің бір бірлігіне (3,38 кг/АҚШ доллары) парниктік газдар шығарындыларының үлестік көрсеткіші бойынша Қазақстан бірінші орында екенін дәлелдеп отыр.

Көміртегі диоксиді шығарындыларының көлемінде ең көп үлес энергетикаға тиесілі, ал энергия тасығыштар арасынан - көмір, бұл ретте есептер шығарындылар генерациялауда көмірдің үлесі интенсивті қарқынмен өсетінін көрсетіп отыр. 2010 жылға қарай ол отынды жағудан түзілетін шығарындылардың жалпы көлемінің 63 %, 2020 жылы - 66 %-ын құрайды.

Қазақстан экономикасының көпшілігі энергияны қажетсінуімен ерекшеленеді, осының салдарынан елде энергия ресурстарын пайдалану тиімділігін арттыратын іс-шараларды орындау үшін орасан техникалық резервтер бар. Қазіргі уақытта тұтынылатын энергияның 2/3 астамы оны пайдалану үдерісінде жоғалады, қазіргі заманғы технологиялардың даму деңгейі энергия ресурстарын пайдалы қолданудың кемінде 50-60 % коэффициентіне қол жеткізуге мүмкіндік береді.

3.3.2. Атмосфералық ауаның ластануы

Ескерту. 3.3.2-кіші бөлімге өзгеріс енгізілді - ҚР Үкіметінің 07.08.2013 N 804 қаулысымен.

Атмосфералық ауаның ластануы халықтың денсаулығына теріс әсер ететін қоршаған ортаға әсер етудің жетекші факторларының бір болып қалуда. Атмосфералық ауаға жылу энергетикасы және мұнай-газ секторы, кен өндіру және тау-кен өндіру саласы, қара және түсті металлургия неғұрлым теріс әсер е т е д і .

Қазақстанның өнеркәсіп кәсіпорындарының атмосфераға шығарындылары жылына шамамен үш миллион тоннаны құрайды, оның ішінде 85 %-ы ең ірі табиғат пайдаланушыларға тиесілі, елдің атмосферасына стационарлық көздерден шығарындылардың 10 %-ы және улы қалдықтардың елеулі үлесінің пайда болуы шикі мұнай мен ілеспе газ өндіру саласында жұмыс істейтін кәсіпорындарға тиесілі. Рұқсат етілген ластағыш заттар көлемі 2012 жылы 2011 жылдың деңгейінде қалып, 3,35 млн. тоннаны құрады. 2013 жылдан бастап табиғат пайдаланушылар мәлімдеген қоршаған ортаға ластаушы заттардың шығарындылары мен төгінділерінің арту үрдісі байқалады, бұл көп жағдайда

экономика салалары дамуының оң серпінімен, жұмыс істеп тұрған кәсіпорындар қуатының артуымен және жаңаларын іске қосумен, соның ішінде Қазақстан Республикасын үдемелі индустриялық-инновациялық дамыту жөніндегі 2010 – 2014 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарлама (бұдан әрі – ҮИИДМБ) шеңберінде іске асырылатын қоршаған ортаға эмиссияның айтарлықтай көлемі бар жобаларға байланысты.

Ауаны автомобиль көлігімен ластау көлемі неғұрлым қауіп төндіруде, бұл республика аумағында автокөлік құралдары санының қарқынды өсуіне байланысты. Бұл проблема республиканың ірі қалалары үшін аса өзекті, мұнда автокөліктің әуе бассейнін ластаудағы үлесі жалпықалалық шығарындылардың 60 %-на және одан жоғарыға жетеді.

3.3.3. Су ресурстарының ластануы

Ескерту. 3.3.3-кіші бөлімге өзгеріс енгізілді - ҚР Үкіметінің 07.08.2013 N 804 қаулысымен.

Қазақстан Республикасының ластану дәрежесі жоғары және ағындарының аумақтың бөлінуі тең еместігімен сипатталатын өзіндік су ресурстары шектелген. Жерасты тұщы сулары барланған запастар шамасының 12 % көлемінде ғана пайдаланылады.

Жыл сайын таза суды тұтыну, суды тасымалдау кезіндегі шығындар және тазартылмаған немесе жеткілікті түрде тазартылмаған ағынды суларды су айдындарына ағызу көлемі ұлғаюда. Бұл ретте ауыл шаруашылығы мен өнеркәсіп негізгі су тұтынушылар болып табылады: барлық пайдаланылатын судың тиісінше 75 % және 20 %-ы.

Ұзақ уақыт ішінде күрделі жөндеу жүргізілмегендіктен, қалалардағы және қалалық кенттердегі су бұру құрылыстарының 34 %-ы және кәріздік тазалау құрылыстары көпшілігінің физикалық тозуы 70 %-ға жеткен. Бірқатар ағынды суларды тазалау құрылыстары артық жүктемемен жұмыс істеуді, бұл жобалық деректер бойынша ағынды суларды тазалау технологиясының сәйкессіздігіне алып келеді. Желілер мен құрылыстарды жоспарлы жөндеу барлық жерде дерлік авариялық-жөндеу жұмыстарына жол беруде, бұл ретте оларды жүргізуге арналған біржолғы шығындар, әдетте, жоспарланған жұмыстардан 2,5-3 есе жоғары.

Ел халқының сапалы ауыз суға қол жеткізуі бұрынғыдай өткір проблема күйінде қалып отыр, бұл ретте Қазақстан Республикасы тұрғындарының 20 %-на дейінгі нормативтік сапа стандарттарына сәйкес келмейтін суды тұтынады.

Жер үсті суларының ластану, қоқыстану және сарқылу процесі жалғасуда, оның негізгі себебі су тоғандарына жеткілікті түрде тазартылмаған суды ағызу

б о л ы п

т а б ы л а д ы .

Рұқсат етілген ластағыш заттар көлемі 2012 жылы 2011 жылдың деңгейінде қалды және 2,8 млн. тоннаны құрады. Бұл ретте табиғат пайдаланушылар мәлімдеген эмиссиялар көлемінің ұлғаю үрдісі ластаушы заттар төгінділері бойынша да байқалады, бұл жұмыс істеп тұрған кәсіпорындар қуатының артуына және жаңаларын іске қосуға және ҮИИДМБ шеңберінде қалыптасатын эмиссиялар көлемінің үлесіне байланысты.

3.3.4. Өндіріс және тұтыну қалдықтарының жинақталуы

Ескерту. 3.3.4-кіші бөлімге өзгеріс енгізілді - ҚР Үкіметінің 07.08.2013 N 804 қаулысымен.

Өндіріс және тұтыну қалдықтарын өңдеу басымды экологиялық бағыттардың бірі болып табылады.

2009 жылы елде 669,3 млн. тонна қалдық жиналды, оның ішінде 665,6 млн. тонна - өндірістік қалдық, 6 млн. тоннасы - тұрмыстық. Елдің бір тұрғынының үлесіне орта есеппен 1,4 мың тонна жинақталған өнеркәсіптік және тұрмыстық қалдық келеді.

2010 жылғы қаңтардағы жағдай бойынша республика аумағында 43 млрд. тоннадан астам өндірістік қалдықтар бар, оның ішінде кәсіпорындардың аумағында 23 млрд. тонна орналастырылған.

Өндірістік қалдықтар, оның ішінде техногенді минералды түзілімдер (бұдан әрі - ТМТ) ахуалы қанағаттанарлықсыз күйде қалып отыр. Қазіргі уақытта республикада шамамен 34 млрд. тонна қалдық жинақталған 775 ТМТ объектісі тіркелген, бұл ретте олардың жыл сайын өсу үрдісі байқалады.

Өндіріс қалдықтарын, оның ішінде уытты қалдықтарды қайталама өңдеу тәжірибесі Қазақстанда жоқ. Қалдықтар көлемі үнемі өсіп отыратын техногендік интенсивті тозаң шығаратын ландшафттарды қалыптастыра отырып, арнайы полигондарда, жинақтағыштарда және қалдықтар сақтау қоймаларында сақталады. Мысалы, республикада электр станциялардың күл-қоқыс қалдықтарын кәдеге жарату және пайдалану 1 %-дан аспайды, ал Еуропада бұл көрсеткіш орташа 60 % құрайды.

Өнеркәсіптік және уытты қалдықтарға байланысты мәселелерден басқа республиканың барлық елді мекендерінде дерлік, әсіресе Қазақстанның ірі қалаларында тұрмыстық қалдықтардың ұлғайған көлемін сақтау және қайта өңдеу мәселесі өзекті болып тұр (1-кесте). Бұл ретте елдегі полигондардың көпшілігін және тұрмыстық қатты қалдық қоқыстарын пайдалану нормативтік өлшемдерге сәйкес келмейді.

Қалдықтарды жинау мен шығару жөнінде жеткілікті инфрақұрылымның

болмауы елді мекендерде стихиялық қоқыстар пайда болуының және оларды жою үшін жыл сайын жергілікті бюджеттен қаражат шығындардың бірден-бір себебі болып табылады. Қазақстандағы коммуналдық қалдықтардың негізгі бөлігі (97% астам) фракцияларға бөлінбестен, ашық қоқыс жинау орындарына шығарылады және сақталады, бұл топырақтың, жер асты және жер үсті суларының, атмосфералық ауаның ластануына алып келеді.

1-кесте. Қазақстан Республикасында жинақталған және шығарылған коммуналдық қалдықтар көлемінің серпіні

Атауы	2007 жыл	2008 жыл	2009 жыл	2010 жыл	2011 жыл
Коммуналдық қалдықтар, млн.т.	6,5	6,8	3,6	4,5	3,6

Кеңес Одағы кезеңінде қалыптасқан тарихи ластанулар мәселесі Қазақстан үшін өткір мәселе болып тұр. Әскери мақсаттағы объектілерді, тау-металлургиялық кешен кәсіпорындарын ұзақ уақыт пайдалану салдарынан елдің, едәуір аумағы адам мен өзге де биологиялық объектілер үшін қауіпті концентрациядағы радиоактивті, биологиялық және химиялық заттармен ластанған.

3.3.5. Климаттың өзгеруінің экологиялық жүйелерге әсері

Қазіргі таңда ел аумағында орташа температура деңгейінің орташа есеппен 100 жылда 1,8^oC көтерілуіне байланысты климаттың өзгеру проблемасы Қазақстан үшін өзекті мәселе болып табылады.

Климаттың өзгеруі биоәртүрлілікке әсер етеді. Бүгінгі күні биотүрліліктің арқылы және экожүйелердің жұтандануы республика аумағының 70 %-да, әсіресе шөлдер мен далалық аймақтарда, жер жырту мен малды көп жаю кезінде байқалады. Қазақстан аумағының басым бөлігі шөл және шөлейтті ландшафттық аймақтар болғандықтан, олардың экожүйелері, оның ішінде ауыл және су шаруашылығы климаттық жағдайлардың өзгеруінің байқалатын аномалияға қауқарсыз болып отыр.

Климаттық өзгеруі нәтижесінде ылғалдану аймақтарының шекарасы солтүстікке қарай ығысуы мүмкін, ендеше өңірлерде ылғалдану жағдайының нашарлауын күтуге болады.

1955 жылдан бастап Іле Алатауының солтүстік бөктерінде мұздықтардың ауданы 40,8 %-ке қысқарғаны байқалады. Климаттың өзгеруі болжамдарының есепке ала отырып, жақын болашақта мұздықтардың қарқынды еруінің жалғасуы мүмкін. Мұз басқан аудандардың азаюы тау өзендерінің су режимінің өзгеруіне алып келеді, бұл ретте Іле Алатауының солтүстік бөктерінің ағынды сулары

шамамен

16

%-ға

төмендейді.

Жалпы табиғаттың қауқарсыздығымен қатар республиканың антропогендік жүйесінің бейімделушілік әлеуетінің едәуір төмендегені байқалады.

3.3.6. Биоәртүрлілік Орман шаруашылығы және елді мекендерді көгалдандыру

2010 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша мемлекеттік орман қорының жалпы ауданы 28,4 млн. га немесе республика аумағының 10,4 %-ын құрайды. Орманды алқаптар 12,3 млн. гектарды немесе орман қоры жерлері жалпы ауданының 43,3 %-ын құрайды. Республиканың ормандылығы 4,5 % құрайды.

Уәкілетті органның қарамағында мемлекеттік орман қорының 4,8 млн. га (17,3 %), облыстық атқарушы органдардың қарамағында 22,8 млн. га (82 %) және басқа мемлекеттік органдардың қарамағында 0,8 млн. га (0,7 %) бар.

Қазақстанда ормандар барынша әркелкі орналасқан. Орман өсімдіктерінің түрлері табиғи аймақтардың әртүрлілігіне негізделеді. Шөлді аймақтарда сексеуіл ормандары өседі. Тау ормандарының негізгі бөлігі Алтай, Жоңғар және Іле Алатауында қою түсті қылқан жапырақты орманмен қамтылған. Дала мен далалы орманды аймақтардың жазық бөлігінде қайын-көктеректі ормандар, қарағай ормандар, Ертіс бойының салалы ормандары өседі.

Ормандар құрамында ормандармен қамтылған ауданның 49,6 % иеленетін сексеуіл басым болып келеді және шөл және дала аймақтарда бұталы екпелер 24,1 % алады.

Бағалы қылқан жапырақтылар 13,1 %, ал жұмсақ жапырақтылар 11,2 % құрайды.

Республика ормандары климаттық реттеу, орта қалыптастыру, дала және топырақ қорғау, су сақтау және санитариялық-гигиеналық функцияларын атқарады және елдің биологиялық алуан түрлілігінің 86 %-ы табиғи резерваттар болып саналады.

Республиканың орманды аумақтарын көбейтуде орман дақылдарын егудің маңызы зор. Бүгінгі күні жасанды отырғызылған өсімдіктер 1029,3 мың га немесе орманды жерлердің шамамен 10 % құрайды.

Орман дақылдарын отырғызу жұмыстарын қамтамасыз ету үшін республикада 143 орман питомнигі бар, мұнда жылына 200 млн-ға жуық дана түрлі стандартты тұқым екпе көшеттері өсіріледі. Аталған көлемдегі отырғызу материалдар шамамен 60,0 мың га орман дақылдарын құруға жеткілікті.

Қазіргі уақытта аталған питомниктерде стандартты отырғызу материалының 60,0 млн. данасы өсірілуде.

270 ағаштан, 45 га екпеден, 850 га астам ағаш тұқымды учаскелерден және

ағаш тұқымды плантациялардан тұратын селекциялық негіздегі ағаш тұқымды
б а з а қ а л ы п т а с т ы р ы л у д а .

Астана қаласының жасыл аймақты аумағында 1998 жылдан 2009 жыл аралығында 45 мың га екпелер отырғызылды, оның ішінде 14,7 мың гектары Астана қаласы әкімдігінің теңгеріміне берілді.

2010 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша жалпы ауданы 1724,4 мың га орман ресурстары 394 жеке және заңда тұлғалардың ұзақ мерзімді пайдалануына б е р і л д і .

Қолданылып жатқан шараларға қарамастан орман өрттері мен орманды заңсыз к е с у ж а л ғ а с у д а .

Орман өрттерінің себебі табиғи факторлармен қатар адам әрекетінен де болады, бұл көктемгі және күзгі өрт қауіпі өршіп тұрған кездерде аса қатерлі.

Республика бойынша ірі орман өрттерін талдау дала өрттерінің мемлекеттік орман қорының аумағына ауысуы салдарынан туындаған ең ірі ауданы - 62 %-ды құрайтынын көрсетті.

2009 жылы орман шаруашылығы мемлекеттік мекемелері аумағының 3,5 мың га ауданында 230 орман өрті оқиғасы болды, оның ішінде орманмен көмкерілген жерлер 1,7 мың га құрады. Орман өрттерінен болған залал 69842 мың теңгені құрады.

Өртке қарсы жұмыстарды жүргізу нәтижесінде орман өрттерінің саны 2008 жылмен салыстырғанда 2009 жылы 1,4 есеге төмендеді, өрт шарпып өткен аудан көлемі 1,6 есеге қысқартылды.

2009 жылы орманды заңсыз кесу жағдайлары 2008 жылмен салыстырғанда 1,6 есеге, ал 2007 жылмен салыстырғанда 2,1 есеге төмендеді, бұл ретте, олардың көлемі 2008 жылмен салыстырғанда 1,5 есеге, 2007 жылмен салыстырғанда 5,6 есеге төмендеді.

Жануарлар дүниесі

Аумақтың кеңдігі (272,5 млн. га), фауна түрлерінің көптігі (омыртқалылардың 835 түрі, омыртқасыздардың 50000 түрі) еліміздің ерекшелігі болып саналады. Қазақстан фаунасын түгендеу тек омыртқалы жануарлар үшін ғана аяқталды, олардың жекелеген сыныптары бойынша жалпы фауналық мәліметтер б а с ы п ш ы ғ а р ы л ғ а н .

Қазақстан аумағында омыртқалы жануарлардың 835 түрі мекендейді, оның ішінде: сүтқоректілер - 178, құстар - 489 (оның ішінде 396 осында ұя салады, қалғандары қыста ұшып келеді немесе көктем мен күзде ұшып өтеді), бауырымен жорғалаушылар - 49, қос мекенділер - 12, балықтар - 104, домалақ а у ы з д ы л а р - 3 .

Қорғауды талап ететін эндемикалық және реликті сирек түрлер арасында омыртқалы жануарлардың 300 түрі кездеседі, олардың көп бөлігі жоғалып кету ш е г і н д е т ұ р .

Қазақстанның Қызыл кітабына омыртқалы жануарлардың 128 түрімен кіші түрі, оның ішінде құстың - 57, сүтқоректілердің - 40, Қызыл кітаптың екінші бөлігіне омыртқасыз жануарлардың 96 түрі енгізілген.

2009 жылдың есепке алу мәліметтері көрсеткендей киіктер санының төмендеуі тоқтатылды және олардың санының өсу динамикасы: 2003 жылы 21,2 мыңнан 2009 жылы 81 мыңға, оның ішінде үстірт популяциясы 9,2 мыңға жайық киігі 26,2 мыңға, Бетпақдала киігі 45,2 мыңға көбейді. Киік санының өсуі 2008 жылмен салыстырғанда 2009 жылы 32,7 % құрады.

2008 жылмен салыстырғанда жабайы тұяқты жануарлардың сирек және жойылып жатқан түрлерінің саны 2009 жылы тұрақталды.

2007 - 2009 жылдары ғана 300 аңшылық шаруашылығы құрылды, 679 аңшылық шаруашылығына 119,8 млн.га немесе 51,3 % аңшылық жерлер б е к і т і л г е н .

Жануарларды браконьерлікпен аулау, басқа да антропогенді факторлар (көлік жүйелерін төсеу, жер қойнауын пайдалану, сулы-батпақты алқаптардың кебуі) республикамыздың жануарлар дүниесінің ресурсына теріс әсерін тигізуде. Қазақстан аумағында 20 ғасырдың ортасынан бастап Қазақстан құланы, тұран жолбарысы, гепард жойылып кетті.

Республика ішінде киіктің етін және мүйізін сату нарығының болуы және оларды шетелге контрабандалық жолмен шығару, сондай-ақ ұсталған адамдардың жауапкершіліктен қашуы киіктерді сақтау қатері факторын туындатады және оларды сақтау жөнінде мемлекет қолданып жатқан шаралардың тиімділігін төмендетеді.

Бұған қоса, Қазақстанда балық өсіру және балық аулауды үдемелі дамыту үшін балық шаруашылығының бай су қоры бар әрі жағдай да қолайлы.

Каспий теңізін есепке алмағанда, су қоймаларының жалпы ауданы шамамен 3 млн. га құрайды. Республиканың су айдындарында жалпы балық аулау 1965 жылы 111,9 мың тоннаны құраған. Соңғы үш жыл ішінде іс жүзінде орташа есеппен 52,4 мың тоннаны құрады.

Балықтың құрып бара жатқан сирек түріне жататын бекіре тұқымдас балық түрлерін сақтау және оңтайлы пайдалану жөнінде барлық қажет шаралар қабылданып, жыл сайын аулау көлемі төмендетілуде.

2002 жылдан бастап жыл сайын Қиғаш және Жайық өзендерінің арналарында уылдырық шашатын орындардан бекіре түрлерін өндірушілердің кедергісіз өтуін қамтамасыз ету мақсатында түбін тереңдету жұмыстары жүргізілуде. Осы мақсаттарға мемлекеттік бюджеттен жыл сайын 300 млн. теңгеге дейін (2,5 млн.

АҚШ доллары) қаражат бөлінеді.

Жыл сайын республиканың балық шаруашылық су қоймаларынан 156,4 млн данаға жуық жас балық және личинкалар, оның ішінде шамамен 7,0 млн. ға жуық бекіренің жас балықтары шығарылады.

Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар

Қазіргі уақытта республиканың ерекше қорғалатын табиғи аумақтарының (бұдан әрі - ЕҚТА) жүйесі 10 мемлекеттік табиғи қорықтан (бұдан әрі - МТҚ), 10 мемлекеттік ұлттық табиғи парктен (бұдан әрі - МҰТҚ), 4 мемлекеттік табиғи резерваттан (бұдан әрі - МТР), 52 республикалық маңызы бар мемлекеттік табиғи қорықтан, республикалық маңызы бар 26 табиғат ескерткіші, 3 зоологиялық парктен (Алматы, Қарағанды, Шымкент қалаларында), 5 республикалық ботаникалық бақтан (Алматы, Қарағанды, Риадер, Жезқазған қалаларында, Бақанас ауылы), республикалық мемлекеттік қорық аймақтарынан және жергілікті маңызы бар 2 мемлекеттік табиғи парктен тұрады.

Заңды тұлға мәртебесі бар ЕҚТА 5277,0 мың га немесе республика алаңының 1,9 % алып отыр.

Соңғы бес жылда қолда бар және 1865 мың га жаңа ЕҚТА құру есебінен республикалық маңызы бар ЕҚТА-ның алаңы ұлғайтылды.

Табиғи-қорық қор объектілерін қазіргі заманғы орналастыруды есепке алу мен талдау республиканың флорасы мен фаунасының генқорының қоймасы болып қызмет ете алатын, қорғалатын жаңа учаскелерді ұйымдастыру үшін қосымша жарамды аумақтарды айқындауға мүмкіндік береді.

Арқар (Алтай, Қазақстан, Қаратау және Қызылқұм арқары) мекендейтін жерлерде, шөл сүтқоректілері - жайран, құлан, манұл, қарақал, сұр алабажак кесіртке үшін нақты қорғалатын аумақтар қажет. Жалғыз теңіз сүтқоректісі - каспий итбалығы, Каспийдің солтүстік бөлігіндегі заңды тұлға болып есептелмейтін қорық аймағымен ішінара қорғалған.

Аймақтық-ландшафты бөлу негізінде қорықтардың, ұлттық парктердің, резерваттардың орналасуын талдау мынадай тұжырым жасауға мүмкіндік береді:

далалық аймақта шөлейттенген аймақтардың кіші аймақтары қорғауға алынбаған;

Үстірт қорығында оңтүстік (бірқалыпты - жылы) шөлдері фрагментальды түрде ұсынылған, бірақ сорандар мен өсімдіктердің сирек кездесетін түрлерінің қауымдастығы, жануарлардың жойылу үстіндегі және сирек түрлері қорыққа алынбаған болып саналады;

таулы аудандарда Оңтүстік Алтайдың, Сауыр-Тарбағатайдың өсімдік және жануарлар дүниесінің бірегей түрлері, орта Қаратаудың, Кетменнің, Күнгейдің,

Жоңғар Алатауының бай реликті және эндемінді түрлерінің қауымдастығы қ о р ғ а л м а ғ а н ;

өзіндік Орталық Азия тоғайлары мен кең шалғындардағы ЕҚТА аумақтарына м ә р т е б е б е р у қ а ж е т ;

Қазақстанда рептилиялар генқорын сақтау үшін Қызылқұм құмында (тек осында ғана ең ірі кесіртке - сұр алабажақ кесіртке мекендейді), Оңтүстік Балқаш маңы құмында, Бетпақдаланың сазды шөлінде, Солтүстік Балқаш маңының тастақты шөлінде, Іле аңғарының және Зайсан ойпаты шөлінде Бірқатар шөлді қ о р ы қ т а р қ ұ р у қ а ж е т .

Каспий итбалығының популяциясын сақтау мақсатында Каспий теңізінде ерекше қорғалатын табиғи аумақтар - теңіз қорығын құру қажет. Каспий итбалығы Каспий теңізіндегі эндемінді түрдегі және жоғалып кету қаупі бар ж а л ғ ы з с ү т қ о р е к т і ж а н у а р .

Қазақстан Республикасы Үкіметінің стратегиялық бағытына сәйкес қазіргі уақытта елде қазіргі заманғы экономикада туристік кластердің рөлі күшеюде.

Әлемдік тәжірибеде экологиялық туризм ерекше қорғалатын табиғи а у м а қ т а р д а ж ү з е г е а с ы р ы л а д ы .

Жыл сайын ерекше қорғалатын табиғи аумақтарға бару ұлғаюда, 2006 жылы ЕҚТА-ға барғандардың жалпы саны 321,2 мың адам, 2007 жылы - 346,9 мың адам, 2008 жылы - 547,9 мың адам, 2009 жылы - 594,9 адам.

Іле Алатауы, Баянауыл, «Көкшетау» және «Бурабай» мемлекеттік ұлттық табиғи парк келушілер арасында кеңінен танымал.

ЕҚТА-ға барушылар санының ұлғаюы сервистің жақсаруымен, ЕҚТА туризм инфрақұрылымының, қонақ үйлердің, Визит-орталықтарының құрылуымен және жақсаруымен, ЕҚТА-ны абаттандырудың жақсаруымен байланысты.

Қазіргі уақытта ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың арнайы бөлінген учаскелерінде 100 бақылау-өткізу пункті құрылған, 102 туристік бағыт пен 52 экскурсиялық бағыт ұйымдастырылған. Туристік соқпақтар мен бағыттардың ұзақтығы 5 мыңнан астам шақырымды құрайды, 66 байқау алаңдары мен көрсету учаскелері, 143 бивуак алаңдары мен лагерьлер, автокөліктер үшін 81 тұрақ, 84 қонақүй, кемпингтер, туристік базалар, қоғамдық тамақтанудың 65 объектісі жабдықталды, 1 мыңнан астам аншлаг, нұсқағыштар және ақпараттық стенділер орнатылды. 4 ұлттық парктің (Алтын Емел, Шарын, Көлсай көлдері және Іле Алатауы) аумақтары бойынша «Алтын шеңбер» атты тікелей туристік бағыты әзірлену сатысында.

3.3.7. Жер ресурстарының жұтандануы және шөлейттену

Елдің ішкі континенталды орналасуы шөлейттену үдерістерінің дамуына ықпал ететін негізгі табиғи фактор болып табылады, бұл климаттың қуаңшылығын, су ресурстарының тапшылығын және дұрыс таратылмауын, құмның (30 млн. га-ға дейін), сортаң және тұзды жерлердің (93 млн. га-дан астам) кеңінен таралуын айқындайды. Қазақстанның осындай табиғи ерекшеліктері табиғи ортаның орманды заңсыз кесу, өрт, жүйесіз рекреация, топырақ пен жерасты суларының ластануы сияқты антропогендік әсерлеріне қарсы тұруының әлсіздігін негіздейді.

Ел тұрғындарының шамамен 43 %-ы ауылды жерлерде тұрады да олардың көпшілігі табысы аграрлық секторға және жер пайдалануға тікелей немесе жанама түрде байланысты кірістерге тәуелді. Қазақстан өзінің жайылым ресурстарының көлемі (188 млн. га) бойынша әлемде алтыншы орынға ие, ал 2010 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша жұтанған жайылымдық жерлердің жалпы ауданы 48 млн. га астам, бұл шамамен 26 %-ды құрайды. Бұдан басқа 180,2 мың га бүлінген жер бар.

3.3.8. Ластанған аумақтардың проблемалары

Көп жылдар бойы тарихи ластану проблемасы қоғамдық резонанс тудырып келеді. Бұқаралық ақпарат құралдарының беттерінде табиғи ортаның төтенше жағдайы туралы көптеген мақалалар мен жарияланымдар жарық көрді.

Қабылданып жатқан шараларға қарамастан, экологиялық апат аймақтарына жатқызылған аумақтардың (бұрынғы Семей ядролық сынақ полигоны мен Арал өңірі) экологиялық жай-күйі күрделі болып қалуда. Семей сынақ полигонының жерлерін халық шаруашылығының пайдалануына беру мүмкіндігі туралы мәселе әлі де өз шешімін таппай отыр. Өңірдің инфрақұрылымы баяу дамытылуда, ірі инвестициялық жобалар жоқтың қасы.

Арал өңіріндегі экологиялық тұрақсыздық табиғи кешендерінің едәуір трансформациясына алып келді.

Әскери-сынақ полигондары әсерінің аймағында қоршаған ортаның радионуклидтермен, ауыр металдармен және уытты заттармен нормадан тыс радиациялық ластануы анықталған. Аталған аумақтағы су объектілері шаруашылық-ауыз сумен жабдықтау үшін мүлдем жарамсыз.

Қазақстан аумағында уран өндіру саласы жұмыс істеген кезең аралығында 200 млн. тоннаға жуық радиоактивті қалдықтар түзілді. Уытты және радиоактивті қалдықтарды сақтау үйінділерінің проблемасы барынша өзекті болып қалуда.

Жыл сайын мұнай кен орындарын пайдалану кезінде қомақты жер ауқымы теріс әсерге ұшырайды. Майланған жердің жалпы алаңы 5 мың га-дан астам. Бұл

ескі авариялық құюлар, мұнай қамбалары мен авариялық мұнай ұңғымалары.

Каспий теңізі суының жайылу және басу аймағында 1485 ұңғымалары бар 19, оның ішінде үнемі су басу аймағында 90 мұнай кен орындары бар, бұлар теңіздің ластануына айтарлықтай қауіп төндіреді.

Ел аумағында орнықты органикалық ластағыштардың, хромның және корғасын, кадмий, мен мырыш сияқты ауыр металлдардың едәуір көлемі жинақталған, бұлар қоршаған орта құрамдауыштары мен халық денсаулығының қауіпсіздігі үшін жоғары қауіп көзі болып табылады. Хроммен ластанған өзен суларынан ауланған балықты тамаққа пайдалану қаупі, радиоактивті заттардың, жұқа дисперсті уытты материалдың айналадағы үйлерге, өзендерге, жыртылатын жерлерге шашылу қаупі бар.

3.3.9. Халық денсаулығының жай-күйіне қоршаған ортаның әсері

Ескерту. 3.3.9-кіші бөлім толықтырылды - ҚР Үкіметінің 2011.08.04 № 912 Қаулысымен.

Радиациялық, химиялық, биологиялық ластану ошақтарының қалыптасуы қоршаған орта объектілерінің бұзылуына әкеліп соқты, халық денсаулығының жай-күйіне тікелей қауіп төндіруде.

Проблема, әсіресе ірі қалалар мен өнеркәсіптік орталықтарда асқынып тұр, мұнда тыныс алу мүшелерінің ауруларымен, онкологиялық аурулармен, жүрек-тамыр жүйесінің ауруларымен, неврологиялық және тағы басқа аурулармен наукастанудың және солардың салдарларынан болатын өлім-жітімнің жоғары деңгейі байқалады.

Иондаушы сәулеленудің табиғи көздері де бірқатар аурулардың негізгі себебі болуы мүмкін. Мысалы, сарапшылардың бағалауы бойынша халықтың барлық радиация көздерінен алатын жиынтық мөлшердің 70 %-ы және өкпенің барлық катерлі ісігі ауруларының 20 %-ы радон радиоактивті газының әсерімен негізделген. Қазақстан аумағында Ақмола, Солтүстік Қазақстан облыстарының бірқатар аудандары мен басқа облыстардың таулы аудандарындағы тұрғын және қоғамдық ғимараттарда радон мен оның ыдыраған өнімдерінің таралуы қолданыстағы гигиеналық нормативтердің көрсеткішінен ондаған есе артық.

Сондықтан, халық денсаулығы жай-күйінің өлшеміне елдің экологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз ететін, әсіресе, ядролық қаруды сынау салдарынан зардап шеккен немесе экологиялық апат аймақтарында тұратын халықты сауықтыру жөніндегі іс-шараларды әзірлеу мен іске асыру үдерісінде басым сипат берілуге тиіс.

Халықтың денсаулығын қолайсыз экологиялық факторлардан қорғау м ы н а л а р д ы ң :

экологиялық тәуекелді бағалау және оны азайту жөніндегі бағдарламаларды қалыптастыру ;

елді мекендердің аумақтарында қоршаған орта сапасының нормативтерімен сөзсіз қамтамасыз ету ;

өнеркәсіп объектілерін қоныстану аймақтарынан тыс жерлерге шығара отырып, қала құрылысы шешімдеріне жаңа тәсілдерді енгізу ;

су құбыры және шөлмекке құйылған ауыз судың сапасына қойылатын талаптарды күшейту ;

тұрғын үйлер ортасының жай-күйіне, әсіресе радиоактивті параметрлердің ерекшелігі бойынша бақылау есебінен қол жеткізіледі.

3.3.10. Қоршаған ортаның сапасын басқарудың қолданыстағы жүйесі

Қолданыстағы экологиялық саясат құралдарының қоршаған ортаға және халықтың денсаулығына антропогендік әсерді төмендетуді ынталандыруы мардымсыз және одан әрі жетілдіруді талап етеді.

Қазақстан Республикасында халықаралық стандарттарға барынша жақындатылған Экологиялық кодекс қабылданған, ол елде қабылданған қоршаған ортаның сапасын басқару жүйесіне айтарлықтай өзгерістер енгізді. Әкімшіл-әміршіл тәсілдердің, бұрынғы нормалау жүйесінің, айыппұл санкциялары басымдылығының орнына табиғи ресурстарды қорғау және пайдалану жөніндегі шаруашылық қызметті реттеудің қуатты факторы болып табылатын тиімді экономикалық иінтірек келуде. Олардың арасында экологиялық құқық бұзудың алдын алу және жаңа технологияларды енгізуді ынталандыру ерекше орын алады.

Қазіргі уақытта бірқатар көп жақты келісімдерді іске асыру жөнінде ауқымды жұмыстар жүзеге асырылуда, оның ішінде халықаралық табиғат қорғау конвенциялары ерекше маңызға ие.

Алайда, ратификацияланған халықаралық 18 конвенцияның 4-еуінің талаптарын орындалуға әлі де өте нашар назар аударылуда (Киото хаттамасы, Орнықты органикалық ластанулар туралы Стокгольм конвенциясы, Халықаралық саудадағы жекелеген қауіпті химиялық заттар мен пестицидтерге қатысты алдын ала негізделген келісім рәсімі туралы Роттердам конвенциясы, Қауіпті қалдықтарды трансшекаралық тасымалдау туралы Базель конвенциясы).

Су ресурстарын бірлесіп басқару және қорғау саласында Қазақстан, Қырғызстан, Өзбекстан, Тәжікстан, Түрікменстан, Қытай және Ресей арасында ынтымақтастық туралы бірқатар келісімдер әрекет етуде. Су келісімдерінің іске асырылуын талдау қазіргі экологиялық, экономикалық және әлеуметтік мәселелерді шешуде тиімділігінің төмендігін көрсетті. Бар келісімдер не

мазмұны мен құқықтық нысаны жағынан жетілмеген не дұрыс орындалмайды.

Әлемдік деңгейде гидрометеорологиялық және экологиялық мониторингті жүзеге асыру үшін ұлттық гидрометеорологиялық қызмет жаңғыртылуда.

Алайда, толықтай жаңғырту жөніндегі міндеттерді шешу және мониторинг жүйесінің техникалық, ұйымдық және кадрлық әлеуетін ел экономикасы мен қоғамының заманауи талаптарын қанағаттандыратын деңгейге дейін жеткізу үшін қазіргі уақытта бөлініп жатқан қаржыландыру көлемі жеткіліксіз.

Елде қоршаған ортаны қорғау саласында ғылыми-зерттеу жұмыстары жеткілікті түрде іске асырылуда, дегенмен бір тақырыпқа бөлінетін қаражат көлемінің жеткіліксіз екені сөзсіз. Сондықтан, ғылыми зерттеулердің тақырыптық бағыттарын оңтайландыру қажет.

Қоршаған ортаға эмиссиялар үшін төлемдер жергілікті бюджеттерге нысаналы мақсатсыз түсетінін және, әдетте, осы қаражаттың қомақты бөлігі жергілікті атқарушы органдардың қалауы бойынша тыныс-тіршілікті қамтамасыз етудің ағымды мәселелерін шешуге, әлеуметтік саланы қолдауға, инфрақұрылымдық проблемаларды шешуге және тағы басқаларға бағытталатынын атап өту қажет. Сондықтан, экологиялық жобаларды іске асыру, көбінесе, калдық қағидаты бойынша қаржыландырылады. Мысалы, 2009 жылы табиғат қорғау іс-шараларына бөлінген қаражат сомасы 23,8 млрд. теңгені немесе келіп түскен төлемдер мен айыппұлдардың жалпы көлемінің 27,9 %-ын құрады.

Осылайша, Қазақстанда экологиялық төлемдер бойынша мейлінше қалыпты мемлекеттік саясат болғанмен, табиғат қорғау іс-шараларына арналған қаражатты пайдалану тетігі пысықталмай қалып отыр.

Экологиялық мәселелер экологиялық салықтар, экологиялық қорлар, тартылған инвестициялар, бірлескен жобалар (бірлесіп жүзеге асыру жобалары), көміртегі квоталары есебінен қалыптастырылатын «жасыл инвестициялар» жүйесін енгізу есебінен шешілетінін әлемдік тәжірибе көрсетіп отыр. Қалыптасу көзі ластанулар мен қоршаған ортаға әсер болып табылатын ақша қаражатының 100 %-ы экологиялық мәселелерді шешуге қатысты жұмсалуда тиіс. Қазақстанға келсек, «жасыл инвестициялар» экологиялық төлемдер (2009 жылы 97 млрд. теңге), табиғат пайдаланушылардың табиғат қорғау іс-шаралары (2009 жылы 124 млрд. теңге) және халықаралық ұйымдарының гранттары есебінен жинақталады.

3.4. Қазіргі нормативтік құқықтық базаның сипаттамасын қоса алғанда, саланы дамытуды мемлекеттік реттеудің қолданыстағы саясатын, қолданыстағы практиканы және саланы дамытуды қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларды іске асыру нәтижелерін талдау

Қоршаған ортаны қорғау туралы заңнаманы жетілдіру мақсатында 2007 жылы Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі қабылданды.

Кодексте қоршаған ортаны қорғау мәселелері заңнамалық тұрғыда қорытылып, жүйеленген, экологиялық талаптар мен нормативтер мәртебесі тікелей қолданылатын заңнамалық акт деңгейіне дейін көтерілді, халықаралық стандарттар қоршаған ортаны қорғау практикасына енгізілді.

Әкімшіл-әміршіл тәсілдердің, бұрынғы нормалау жүйесінің, айыппұл санкциялары басымдылығының орнына табиғи ресурстарды қорғау және пайдалану жөніндегі шаруашылық қызметті реттеудің қуатты факторы болып табылатын тиімді экономикалық иінтірек келуде, олардың арасында экологиялық құқық бұзудың алдын алу және жаңа технологияларды енгізуді ынталандыру орын алған. Қазіргі уақытта Экологиялық кодекстің негізгі ережелерін іске асыру үшін, оның ішінде экологиялық нормалау жүйесін дамыту жөніндегі негізгі нормативтік әдістемелік құжаттарды әзірлеу жүргізілуде.

Рұқсат беру жүйесін, экологиялық сараптаманы және лицензиялауды жетілдіру мақсатында 2005 жылдан бастап қоршаған ортаны қорғау саласындағы орталық атқарушы орган мен жергілікті атқарушы органдар арасында табиғатты пайдалану, мемлекеттік экологиялық сараптаманы ұйымдастыру және жүргізуді реттеу бөлігіндегі функциялардың аражігі ажыратылды. Шаруашылық қызметтің экологиялық қауіпті түрлерін міндетті лицензиялау алып тасталды, ірі табиғат пайдаланушылар үшін қоршаған ортаға эмиссияларға рұқсатын алу мерзімі ұлғайтылды, қоршаған ортаға айтарлықтай теріс әсерін тигізбейтін кәсіпорындарға рұқсат алу рәсімі едәуір оңайлатылды (Қазақстан кәсіпорындарының 70 %-дан астамы рұқсатты қарапайым хабарлама декларациясы негізінде алады).

Сарапшылардың бағалауы бойынша қазіргі уақытта Қазақстан Республикасының экономикалық өсуі, негізінен, шикізатқа және табиғи капиталдың шығасыларымен және жұтаңдануымен сүйемелденетін табиғи ресурстардың айтарлықтай көлемін пайдалануға әлемдік бағалардың өсуі есебінен жалғасуда. Осы бағыттағы маңызды жетістіктерге қарамастан, теңгерімсіз даму проблемасы әлі де Қазақстанға тән болып қалуда, ал табиғи жүйелерді қалпына келтіру және сақтау мәселесі басты міндет болып қала береді.

3.5. Қазіргі проблемаларды шешуде Қазақстан Республикасының жағдайларына бейімдеуге болатын шетелдік оң тәжірибеге, сондай-ақ қажет болған жағдайда жүргізілген маркетингтік зерттеулердің нәтижелеріне шолу

Барған сайын жаһандық сипат алып бара жатқан экологиялық проблемаларды шешудің өзектілігі мен қажеттілігін қазіргі уақытта әлемнің барлық дерлік елдері мойындады. Олардың жан-жақтылығы және өзара шарттылығы елдердің географиялық орналасуына және олардың экономикалық даму деңгейіне қарамастан, ортақ ұсыныстар мен шараларды әзірлеуге мүмкіндік береді. Адамзаттың теңгермелі дамуы - қазіргі экологиялық проблемаларды шешудің б і р д е н - б і р ж о л ы .

Дамыған елдердегі табиғат пайдалануға мемлекеттің араласуының ауыз толтырып айтарлықтай сипаты бар. Басқарудың иерархиялық жүйелері құрылған , онда табиғат қорғау саясатының мақсаттары, оның объектілері, сондай-ақ жүзеге асыру деңгейлері бөліп көрсетіледі.

Көптеген дамыған елдерде экологиялық саясатты жүргізудің және оны қаржыландырудың негізінде қоршаған ортаның нормативті сапалы жай-күйінің қағидаты жатыр, ол түрлі ластануларға стандарттарды белгілеу жолымен жүзеге а с ы р ы л а д ы .

Осы стандарттарға көшу дотациялау, жеңілдетілген кредит беру пайдаланылатын, ластанулар саудасы жүйесін немесе олардың нормативті және нормативтен тыс деңгейлері үшін төлемдерді, айыппұлдарды практикаға енгізілетін жазалаушы сипаты да, ынталандырушы сипаты да болатын тиісті салық саясатымен қамтамасыз етіледі.

Дегенмен де, экологиялық төлемдердің негізгі мақсаты - мемлекеттік бюджетті толықтыру емес, төлеушіні қоршаған ортаны қорғау тұрғысынан жақсы мінез-құлыққа ынталандыру. Экологиялық салықтар үнемі бюджеттерге т ү с е д і .

Айталық, «Қоршаған ортаны қорғау туралы» Ресей Федерациясының Заңына сәйкес эмиссиялық төлемдердің жалпы сомасының 10 %-ы федералдық бюджетке жіберіледі және экологиялық бақылау органдарын ұстауға жұмсалады. Қалған 90 %-ы экологиялық қорларға (жергілікті, өңірлік, федералдық) аударылады және табиғат қорғау іс-шаралары мен экологиялық бағдарламаларды қаржыландыру үшін пайдаланылады.

Бұл ретте алынатын қаражат тұтынушыларды табиғатты қорғауға ынталандыруға, қалдықсыз технологияларды әзірлеуге және енгізуге, қалдықтарды кәдеге жаратуға, ескі қоқыс үйінділерін тазартуға және тағы б а с қ а л а р ғ а ж ұ м с а л у ы м ү м к і н .

Экологиялық мәселелер экологиялық салықтар, экологиялық қорлар, тартылған инвестициялар, бірлескен жобалар (бірлесіп жүзеге асыру жобалары), көміртегі квоталары есебінен қалыптастырылатын «жасыл инвестициялар» жүйесін енгізу есебінен шешілетінін Ресей Федерациясының тәжірибесі көрсетіп отыр. Қалыптасу көзі ластанулар мен қоршаған ортаға әсер болып табылатын

акша қаражатының 100 %-ы экологиялық мәселелерді шешуге қатысты
ж ұ м с а л у ғ а т и і с .

Бұл тәжірибені Қазақстанға енгізу экологиялық мәселелерді экологиялық төлемдер (2009 жылы 97 млрд. теңге), табиғат пайдаланушылардың табиғат қорғау іс-шаралары (2009 жылы 124 млрд. теңге) және халықаралық ұйымдарының гранттары есебінен шешуге мүмкіндік береді.

Халықаралық тәжірибеге сәйкес мемлекеттік табиғат қорғауды бақылау жүйесінің жұмысы экологиялық заңнаманың қатаң сақталуына, қоршаған ортаға теріс әсерлерді төмендету жөніндегі іс-шараларды іске асыруға сайын келетін түпкілікті нәтижеге, қолданылатын санкциялардың орындалуына бағыттталатын болады.

4. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері, нысаналы индикаторлары және оны іске асыру нәтижелерінің көрсеткіштері

Ескерту. 4-бөлімге өзгертулер енгізілді - ҚР Үкіметінің 2011.08.04 № 912 Қаулысымен.

4.1. Бағдарламаның мақсаты

Бағдарламаның мақсаты табиғи экожүйелерді сақтау және қалпына келтіру жөнінде жағдай жасау болып табылады.

4.2. Бағдарламаның міндеттері

Алға қойылған мақсаттарға жету үшін мынадай міндеттерді орындау қажет:
«ж а с ы л э к о н о м и к а н ы» дамыту;
қоршаған орта құрамдауыштары мен денсаулыққа антропогендік әсерді төмендету;
табиғи экожүйелерді сақтау және қалпына келтіру;
қоршаған орта сапасын басқару жүйесін дамыту және жетілдіру.

4.3. Нысаналы индикаторлар

Бағдарламаны іске асыру нәтижесінде мынадай көрсеткіштерге қол жеткізу м е ж е л е н і п о т ы р :

- 1) кешенді экологиялық рұқсаттарға енгізілген ресурс үнемдеу көрсеткіштері 2014 жылы 1 дананы құрайды;
- 2) ластаушы заттардың жалпы шығарындылары нормативтерінің белгіленген мәндерінің көлемі 5 млн. тоннадан аспайтын болады;
- 3) ластаушы заттардың төгінділері нормативтерінің белгіленген мәндерінің көлемі 5 млн. тоннадан аспайтын болады;
- 4) 2014 жылға қарай қалдықтардың түзілуіне қатысты оларды қайта өңдеу үлесі 21,9 %-ды құрайды;
- 5) 2014 жылға қарай 1990 жылмен салыстырғанда парниктік газдардың

шығарындылары көлемінің асырылмауы 96 %-ды құрайды;

б) шөлейттенген және жұтаң жерлер алаңының өзгеру серпіні 2014 жылға қарай 0,05 % құрайды;

7) жануарлар дүниесінің 200 түрін сақтау, оның ішінде: ауланатын түрлері – 93;

сирек кездесетін және жойылып кету қаупі төнген түрлері – 107;

8) табиғи су айдындары мен су қоймаларына бағалы кәсіпшілік балықтардың тіршілікке төзімді шабақтарын шығару 2014 жылға қарай 158,4 млн. дананы құрайды;

9) орман көмкерген жерлерге ауыстырылатын орман көмкермеген жерлердің жыл сайынғы алқабы 2014 жылға қарай – 6,5 мың га.;

10) республиканың жалпы алаңына шаққанда ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың үлесі 2014 жылы 8,8 % болады;

11) бақылау пункттерінің саны 2014 жылға қарай:

метеорологиялық станциялар - 287;

агрометеорологиялық бекеттер - 102;

гидрологиялық бекеттер - 303;

автоматты режимде жұмыс істейтін атмосфера ауасының жай-күйін - 48 құрайды.

Ескерту. 4.3-кіші бөлім жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 07.08.2013 N 804 қаулысымен.

4.4. Әрбір міндет бойынша жоспарланған мәнге қол жеткізу болжанып отырған нақты (орта мерзімді немесе ұзақ мерзімді) кезеңді көрсете отырып, Бағдарлама міндеттерінің шешілу дәрежесін сипаттайтын, сандық және сапалық жағынан өлшенетін мәндер ретінде белгіленетін нәтижелер көрсеткіштері

Ескерту. 4.4-кіші бөлімге өзгеріс енгізілді - ҚР Үкіметінің 07.08.2013 N 804 қаулысымен.

Мақсаты: Табиғи экожүйелерді сақтау және қалпына келтіру жөнінде жағдай жасау							
Нысаналы индикаторлар	өлшем бірлігі	есепті жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8
Кешенді экологиялық рұқсат беруге енгізілген ресурс үнемдеу көрсеткіштері	дана						1
I-міндет. «Жасыл экономиканы» дамыту							
Тікелей нәтижелер көрсеткіштері	өлшем бірлігі	есепті жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл

Өндіріс және тұтыну қалдықтарын кәдеге жарату көлемі	млн. тонна	133,9	134,5	139,8	139,8	146,4	146,4
Су бұру және кәріздік тазалау құрылыстарын салу, қайта жаңарту және жаңғырту жөніндегі іске асырылатын жобалар	бірлік	4	7	11	4	2	2
Іске асырылатын жобалар бойынша «тарихи» ластанулардан тазартылған аумақтардың пайызы	%	0	0	13,8	13,8	27,6	0
Ластаушы заттардың жалпы шығарындылары нормативтерінің белгіленген мәндерінің көлемінен аспауы	млн. тонна	0	0	0	0	5	5
Ластаушы заттардың төгінділері нормативтерінің белгіленген мәндерінің көлемінен аспауы	млн. тонна	0	0	0	0	5	5
Нысаналы индикаторлар	өлшем бірлігі	есепті жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8
1990 жылға қатысты салыстырғанда парниктік газдар шығарындылары көлемінің аспауы	%	74	76	81	86	91	96
Шөлейттенген және жұтаң жерлер аумағының өзгеру серпіні (5 жылда 1 рет)	га	0,01					0,05
Мемлекеттік тапсырыс бойынша бағалы кәсіпшілік балықтардың тіршілікке төзімді шабақтарын табиғи су айдындары мен су қоймаларына жіберуге жеткізу	млн. дана	156,4	158,4	158,4	158,4	158,4	158,4
3-міндет. Табиғи экожүйелерді сақтау және қалпына келтіру							
Тікелей нәтижелер көрсеткіштері	өлшем бірлігі	есепті жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8
Парниктік газдарды төмендету жөнінде басқа елдермен бірлескен жобалар	дана					3	5
Таза технологиялар қоры инвестициялайтын жобалар	дана				3	2	4

Ішкі көміртегі нарығында іске асырылатын жобалар	дана					3	5
Балық шаруашылығы су қоймаларын және (немесе) халықаралық және республикалық маңызы бар учаскелерді ұзақ мерзімді негізде бекіту	%	70,0	80,0	80,0	80,0	80,0	80,0
Ормандарды молықтыру және орман өсіру алаңы	мың гектар	48,6	50	56	62	63	54
Орман өртінің орташа алаңын азайту	гектар	8,2	18,2	6,8	11,0	10,9	10,8
Киіктер санын көбейту	өткен жылға %	32,7	5,5	10	10	10	10
Сирек кездесетін және жойылып кету қаупі төнген тұяқты жабайы жануарлар түрінің санын олар мекендейтін аймақтарда тұрақтандыру:	өткен жылға %						
тоғай кермаралы		6,3	4,4	0,1	0,1	0,1	0,1
құлан		3,5	1,5	0,1	0,1	0,1	0,1
карақұйрық		0,1	0,7	0,1	0,1	0,1	0,1
арқар		0,8	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
Есепке алумен және мониторингпен қамтылған сирек кездесетін және жойылып кету қаупі төнген тұяқты жабайы жануарлар түрлерінің саны	бірлік	4	4	4	4	4	4
Аңшылық алқаптарды бекітіп беру үлесі	аңшылық алқаптардың жалпы аумағының %	48,5	49	49	49,3	49,5	49,7
Ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың жаңаларын құру және қолданыстағыларын кеңейту	мың гектар жыл сайын	211,8	447,9	88,9	489,9	144,6	136,8
Нысаналы индикаторлар	өлшем бірлігі	есепті жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8
2014 жылға қарай бақылау пунктерінің санын: метеорологиялық станциялар; агрометеорологиялық бекеттер; гидрологиялық бекеттер; атмосфералық ауаның жай-күйін		259	259	260	260	287	287
		65	70	71	71	71	79
		291	291	291	298	298	303
		13	22	22	32		48

автоматты режимде жұмыс істейтін пункттерді көбейту	бірлік					48	
Орман көмкерген алқаптарға ауыстырылған орман көмкермеген алқаптардың алаңы	мың га.	4	4,5	5	5,5	6	6,5
Жануарлар дүниесін сақтау, оның ішінде:		200	200	200	200	200	200
ауланатын түрлері	бірлік	93	93	93	93	93	93
сирек кездесетін және құрып кету қаупі төнген түрлері		107	107	107	107	107	107
Республиканың жалпы алаңына қатысты ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың үлесі	республика алаңына %-бен	8,3	8,4	8,5	8,6	8,7	8,8
4-міндет. Қоршаған ортаның сапасын басқару жүйесін дамыту және жетілдіру							
Гидрогеологиялық болжамдардың санын ұлғайту	бірлік	235	240	245	250	251	252
Агрометеорологиялық болжамдардың санын ұлғайту	бірлік	5	5	5	6	7	7
Мынада: атмосфералық ауада, суда, топырақта ластаушы заттардың айқындалатын көрсеткіштерінің спектрін кеңейту:	көрсеткіштер саны	16	16	16	16	17	17
		45	45	45	45	46	46
		5	5	5	5	6	7
Екіжақты және көпжақты қол қойылған келісімдер	дана	2	4	2	2	1	1
Халықаралық экологиялық конвенцияларды іске асыру шеңберіндегі ұлттық баяндамалар	дана	5	5	6	4	5	4

4.5. Мақсаттарға, нысаналы индикаторларға, міндеттерге, нәтижелер көрсеткіштеріне қол жеткізуге жауапты мемлекеттік және өзге органдар

Ескерту. 4.5-кіші бөлім жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 07.08.2013 N 804 қаулысымен.

Қоршаған ортаны қорғау министрлігі, Ауыл шаруашылығы министрлігі, Индустрия және жаңа технологиялар министрлігі, Экономика және бюджеттік

жоспарлау министрлігі, Мұнай және газ министрлігі, Қаржы министрлігі, Сыртқы істер министрлігі, Төтенше жағдайлар министрлігі, Мәдениет және ақпарат министрлігі, Ішкі істер министрлігі, Білім және ғылым министрлігі, Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі, Денсаулық сақтау министрлігі, Көлік және коммуникация министрлігі, Өңірлік даму министрлігі, облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері, «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамы.

5. Бағдарламаны іске асыру кезеңдері

Бағдарламаны іске асыру екі кезеңде жүзеге асырылады.

Бірінші кезеңде (2010 - 2012 жылдар) табиғи ортаның ластану деңгейін оның сапасын басқару жүйесін оңтайландыру, экологиялық орнықты даму тетіктерін құру, қоршаған ортаны ластайтын ірі өнеркәсіп кәсіпорындары үшін ең үздік қолайлы технологиялар негізінде нормалауға көшу жөнінде нұсқаулық пен жоспар әзірлеу және жануарлар дүниесін, ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды, тиімді пайдалану ормандарды қорғау және өсімін молайту жолымен азайту жөніндегі жұмыстар мен ұйымдастыру іс-шаралары көзделген.

Екінші кезеңде (2013 - 2014 жылдар) табиғи ортаны басқару сапасын жақсарту, орнықты даму тетіктерін іске асыру және жетілдіру жөніндегі жұмыстарды жүргізу, қолда бар үздік технологияларды енгізу, қоршаған орта сапасының мақсатты көрсеткіштеріне және қоғамның экологиялық орнықты дамуын қолайлы деңгейге қол жеткізу көзделген.

5.1. «Жасыл экономиканы» дамыту

Ескерту. 5.1-кіші бөлімге өзгеріс енгізілді - ҚР Үкіметінің 07.08.2013 N 804 қаулысымен.

«Жасыл экономикаға» көшу климаттың өзгеруіне негізделген проблемаларды шешуге ықпал етеді, қоғамның барлық өкілдері үшін қолайлы өсімді қамтамасыз етеді және энергетика, су, азық-түлік және шикізат ресурстарын тиімді пайдалану арқылы қоғамдық келісімге қол жеткізуге және орнықты дамуға мүмкіндік береді. Бұл ретте, жоспарлау және жобалау үдерістеріне төмен көміртекті экономика мен парниктік газдар шығарындылары көлеміне жаңа жоспарлар мен жобалардың әсер ету қағидаттарын есепке алудың міндетті талаптарын енгізу көзделіп отыр.

Таза технологияларды ендіру және ресурс үнемдеу жүйесін құру үшін Қазақстанның төмен көміртекті дамуы жөніндегі шаралар кешенін әзірлеу, көміртегі бірліктерінің тізілімін жүргізу жөнінде бағдарламалық кешенді сатып алу және оған қолдау жасау қажет.

Энергия үнемдеу технологияларын енгізу тек өнім шығынын төмендетіп, бәсекелестікті жоғарлатып қана қоймай, ол отын-энергетикалық кешеннің орнықтылығын арттыруға және экологиялық жағдайды жақсартуға ықпал етеді. Энергия тиімділік пен таза технологияларға бағытталған бәрін қамтитын шаралар пакеті экономика мен қоғамға жақсы әсер етеді, елдің экологиялық қауіпсіздігін арттырады, климаттың өзгеруінің теріс салдарларын азайтады.

Кешенді экологиялық рұқсат беруге енгізілген ресурс үнемдеу көрсеткіштері 2014 жылы 1 дананы құрайды.

5.2. Қоршаған ортаның құрамдауыштары мен халықтың денсаулығына антропогендік әсерді азайту

Ескерту. 5.2-кіші бөлімге өзгеріс енгізілді - ҚР Үкіметінің 07.08.2013 N 804 қаулысымен.

Қалалардың басты магистральдарында көлік ағынын («жасыл ағын») автоматтандырылған басқару жүйесін құруды қоса алғанда, автокөліктің теріс әсері азаяды, ірі өнеркәсіптік кәсіпорындардың көздерінде және санитариялық-қорғау аймақтарында эмиссияларға автоматтандырылған тәулік бойы бақылау енгізіледі.

Жалпы нормативтік шығарындылардың белгіленген мәндерінің көлемі 5 млн. тоннадан аспайды.

Су ресурстарының ластануын төмендету үшін ірі қалаларда және елді мекендерде суды пайдалану, су бұру және кәріздік тазалау құрылыстары жүйелерін салу, қайта жаңарту және жаңғырту жөніндегі жобаларды іске асыру, ел аумағындағы су объектілерінің экологиялық жай-күйі мониторингі және бақылауды, оның ішінде ғарыштық бақылау технологияларын пайдалана отырып бақылауды қамтамасыз ету жөнінде бірыңғай ақпараттық жүйесін құру қажет.

Ластаушы заттардың төгінділері нормативтерінің белгіленген мәндерінің көлемі 5 млн. тоннадан аспайды.

Республикада қалдықтарды басқаруды жетілдіруге қатысты алдын алу тәсілі мен қалдықтарды азайтуды жаппай енгізуге екпін беру керек. Экологиялық таза технологияларға өту жөніндегі шаралар кешенін әзірлеу, қалдықтардың түзілуін төмендету және оларды өңдеуге бағытталған өндіріс және тұтыну қалдықтарын басқару жөнінде іс-шаралар жоспарын әзірлеп, енгізу керек.

Тиімді басқарудың шарты - республикадағы бар қалдықтардың түрлері туралы толық ақпараттың болуы. Қалдықтарды кәдеге жарату және өңдеуде кәсіпорындарды көтермелеу мақсатында қалдықтарды кәдеге жарату және өңдеуде кәсіпорындарды ынталандыру тетіктерін әзірлеу керек және игерілген карьерлерге, шахталарға аршынды жыныстарды орналастыру, оларды

автомобиль жолдарын, қорғау бөгеттерін және құрылыстар салуға, ұсақталған тастарды өндіруге, халыққа сатуға т.б. пайдалану сияқты өнеркәсіптік қалдықтарды өңдеу және кәдеге жарату жұмыстарын жалғастыру керек.

Коммуналдық қалдықтарға қатысты жергілікті билік органдарының коммуналдық қалдықтарды бөлек жинаудың, сұрыптаудың, кәдеге жаратудың, өңдеудің және экологиялық қауіпсіз жоюдың тиімді жүйесін ұйымдастыру үшін жауапкершіліктерін күшейту қажет.

2014 жылға қарай қалдықтарды түзілуіне қатысты оларды өңдеу үлесі 21,9 %-ды құрайтын болады.

5.3. Табиғи экожүйелерді сақтау және қалпына келтіру

Ескерту. 5.3-кіші бөлім жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 07.08.2013 N 804 қаулысымен.

Климаттың өзгеруіне бейімделу климаттың өзгеруіне қарсы күрес жөніндегі саясаттың түйінді элементтерінің бірі ретінде каралады.

Қазақстан үшін табиғи-шаруашылық жүйелер мен экономика секторларының климаттың өзгеруіне тәуелділігі проблемасы жыл сайын өсіп отырғандықтан, бейімделу шараларының тұтас кешенін көздеу қажет.

Климаттың өзгеруінің жаһандық проблемасын шешу және озон қабатын қорғау үшін Киото хаттамасының талаптарын имплементациялау мақсатында парниктік газдар эмиссияларын азайтуды қамтамасыз ету әрі экономиканы төмен көміртекті дамыту және Қазақстанның аумағында климаттың болашақта өзгеруін сценарийлер ретінде сандық бағалауды орындау жоспарланып отыр.

1990 жылмен салыстырғанда 2014 жылға қарай парниктік газдардың шығарындылары көлемінің асырылмауы 96 %-ды құрайды.

Жердің шөлейттенуі мен жұтануына қарсы күрес саласында егістік жерлердің құнарлылығының, шөлейттенуге, эрозияға, сорлануға, ластануға және басқа да антропогендік факторларға бейімдігінің заманауи жай-күйі бойынша оларға толық түгендеу жүргізу қажет.

Шөлейттенген және жұтаң жерлер алаңының өзгеру серпіні 2014 жылға қарай 0,05 %-ды құрайтын болады.

Тұяқты жабайы жануарлар мен киіктердің сирек кездесетін және құрып баратқан түрлерінің популяциясын және олар мекендейтін жерлерді сақтап қалу үшін Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес оларды жыл бойы қорғауды қамтамасыз ету қажет.

Жануарлар әлемін қорғауды қамтамасыз ету бағыттарының бірі бекітіліп берілген аңшылық алқаптарында аңшылық шаруашылықтарының қорықшы қызметтерінің күш-жігерімен жануарлар әлемін қорғау болып табылады.

Жануарлар дүниесінің 200 түрін сақтап қалу негізгі міндет болып табылады,
о н ы ң і ш і н д е :

- 1) ауланатын түрлері – 93;
- 2) сирек кездесетін және жойылып кету қаупі төнген түрлері – 107.

Биологиялық су қорлары мен ресурстарын есепке алуды ұйымдастыру және тұрақтандыру жөніндегі шаралар шеңберінде балық шаруашылығы су тоғандарында балық өсіру жұмыстары ұйымдастырылып, балық ресурстарын мемлекеттік есепке алу жүргізіледі, балықтың тіршілік етуі мен көбеюі үшін оңтайлы жағдайлар жасау жөніндегі және браконьерлік пен биологиялық ресурс объектілері мен өнімдерінің заңсыз айналымын анықтау, болдырмау жөніндегі іс-шаралар жүзеге асырылатын болады.

Мемлекеттік тапсырыс бойынша кәсіпшілік бағалы балықтардың тіршілікке төзімді шабақтарын табиғи су айдындары мен су қоймаларына шығару 2014 жылға қарай 158,4 млн. дананы құрайды.

Маңайдағы аумақтарда қорық режимін орнату мақсатында суда жүзетін және су маңайында жүретін құстардың, оның ішінде сирек кездесетін және жойылып бара жатқан түрлерінің тамақтану және ұя салу орындары болып табылатын ерекше қорғалатын табиғи аумақтар кеңейтілетін болады.

Республиканың жалпы жер көлеміне шаққанда ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың үлесі 2014 жылға қарай 8,8 % болады.

Орманды өрттен және орман заңнамасының бұзылуынан қорғаудың, оларды зиянкестер мен аурулардан қорғаудың тиімділігін арттырудың негізі осы бағыттағы іс-шаралар кешенін жүзеге асырушы жер бетіндегі және авиациялық қызметтің пәрменді жүйесін ұйымдастыру болып табылады.

Тиімділікті арттыру ормандарды өртке қарсы жайластыру, оның ішінде өртке қарсы айрықтарды, минералданған жолақтарды белгілеу және оларды күтіп ұстау, орман шаруашылығының және өртке қарсы мақсаттағы жолдарды жөндеу, сондай-ақ негізінен биологиялық әдістерді пайдалану арқылы орманды зиянкестер мен аурулардан қорғаудың белсенді тәсілдерін қолдану жөніндегі іс-шараларды өткізу жолымен қамтамасыз етіледі.

Орман зиянкестері орналасқан ошақтардың аумағындағы ағаштарды сақтау үшін қорғаудың биологиялық әдістерін қолдана отырып, күрестің қатаң шаралары жүргізілетін болады, орманды патологиялық тексеру жүзеге асырылады.

Орманды молықтыру егу және отырғызу тәсілімен ағаш дақылдарын салу, сондай-ақ ағаштардың табиғи қалпына келуі үшін қолайлы жағдайлар жасау жолымен жүзеге асырылады. Орманның табиғи жолмен қалпына келуіне жәрдемдесу ағаш кесетін жерлерді өңдеу кезінде жас және өсіп келе жатқан құнды шаруашылық тұқымдарын сақтау, тұқымның өсуіне жағдай жасау

мақсатында топырақты ішінара өңдеу және кесілген жерлерді қоршау арқылы жүргізілетін болады.

Ағаш отырғызудың жыл сайынғы көлемі 2014 жылға қарай 54 мың га болады.

Қазақстан Республикасы Орман кодексінің 112-1-бабына сәйкес жеке орман өсіруге мемлекеттік қолдау көрсетілетін болады, ол:

1) өнеркәсіптік және энергетикалық мақсаттарда тез өсетін ағаш және бұта тұқымдыларын плантациялық өсіруге;

2) орман питомниктерін құруға және дамытуға бағытталатын болады.

Қазақстан Республикасының азаматтары және мемлекеттік емес заңды тұлғалары жекеше орман өсіруді мемлекеттік қолдау субъектілері болып табылады. Бұл орайда жекеше орман өсіруді мемлекеттік қолдау меншік иелерінің немесе жер пайдаланушылардың жерлерінде де, мемлекеттік орман қоры жерлерінде де жүзеге асырылады.

Жекеше орман өсіруді мемлекеттік қолдау:

1) өнеркәсіптік және энергетикалық мақсаттарда, тез өсетін ағаш және бұта тұқымдыларын плантацияларын отырғызу мен өсіруге жұмсалатын шығыстарды өтеу (елу пайызға дейін);

2) жеке орман питомниктерін құру және дамытуға жұмсалатын шығыстарды өтеу (елу пайызға дейін) арқылы жүзеге асырылады.

Облыстар бөлінісінде жергілікті орындаушы органдардың қарамағындағы мемлекеттік орман қорының аумағында ағашты қалпына келтіру көлемі 2-кестеде көрсетілген.

2 - к е с т е

мың га

Облыс	Орманды молықтыру					
		2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл
Ақмола	барлығы	1,03	1,08	2,757	1,21	1,305
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	0,55	0,6	2,277	0,73	0,825
Ақтөбе	барлығы	0,61	0,812	0,812	0,812	0,812
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	0,61	0,812	0,812	0,812	0,812
Алматы	барлығы	3,5	3,647	4,011	4,09	4,17
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	0,82	0,916	1,18	1,18	1,18
Атырау	барлығы	0,06	0,27	0,21	0,215	0,215
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	0,06	0,06	0,06	0,065	0,065
Шығыс Қазақстан	барлығы	1,3	1,4	1,442	1,216	1,216
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	0,50	0,56	0,57	0,58	0,59

Жамбыл	барлығы	7,95	6,5	6,5	6,5	6,5
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	7,4	6,5	6,5	6,5	6,5
Батыс Қазақстан	барлығы	0,19	0,5	0,5	0,5	0,507
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	0,16	0,5	0,5	0,5	0,507
Қарағанды	барлығы	0,1	0,1	0,13	0,23	0,24
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	0,1	0,1	0,13	0,23	0,24
Қостанай	барлығы	1,3	1,63	1,9	2	2,5
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	1,25	1,33	1,38	1,45	1,55
Қызылорда	барлығы	15,55	20,768	23,16	15,86	13,06
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	15,55	18,960	21,16	13,66	10,66
оның ішінде: Арал теңізінің құрғап қалған түбіндегі жобалық аумақ	барлығы	8,5	14,288	14,5	5,0	-
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	8,5	14,28	14,5	5,0	-
Маңғыстау	барлығы	0,30	0,304	0,28	0,304	0,305
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	0,30	0,3	0,276	0,3	0,3
Павлодар	барлығы	0,12	0,518	0,123	0,122	0,124
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	0,12	0,018	0,023	0,022	0,024
Солтүстік Қазақстан	барлығы	0,60	0,785	0,845	0,885	0,925
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	0,30	0,3	0,36	0,4	0,44
Оңтүстік Қазақстан	барлығы	7,67	7,1	9,5	10,5	11,5
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	7,1	3,87	5,5	6,5	7,5
Барлығы:	барлығы	40,28	45,414	52,24	44,73	43,73
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	34,82	34,825	40,72	32,9	31,19

Мемлекеттік ұлттық табиғи парктер (бұдан әрі – МҰТП) және мемлекеттік табиғи орман резерваттарының (бұдан әрі – МТОР), Сандықтау оқу-өндірістік орман шаруашылығының және «Жасыл аймақ» республикалық мемлекеттік кәсіпорнының аумағында орманды молықтыру көлемі 3-кестеде көрсетілген.

3 - к е с т е

мың га

Атауы	Орманды молықтыру және ағаш өсіру					
	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	

Баянауыл МҰТП	барлығы	0,06	0,099	0,128	0,139	0,149
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	0,06	0,099	0,128	0,139	0,149
Іле Алатауы МҰТП	барлығы	0,05	0,05	0,05	0,09	0,09
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	0,05	0,05	0,05	0,09	0,09
Катон Қарағай МҰТП	барлығы	0,07	0,25	0,245	0,255	0,275
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	0,07	0,12	0,12	0,13	0,15
Қарқаралы МҰТП	барлығы	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
«Көкшетау» МҰТП	барлығы	0,12	0,248	0,248	0,268	0,268
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	0,12	0,178	0,178	0,198	0,198
«Семей орманы» МТОР	барлығы	2,3	2,601	3,11	4,134	5,1
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	2,3	2,601	3,11	4,134	3,6
оның ішінде жоба шеңберінде	барлығы	0,05	0,001	0,31	1,334	-
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	0,05	0,001	0,31	1,334	-
«Ертіс орманы» МТОР	барлығы	2,22	2,138	2,638	3,062	2,928
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	2,22	2,138	2,338	2,562	2,228
оның ішінде жоба шеңберінде	барлығы	0,05	0,011	0,11	0,334	0
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	0,05	0,011	0,11	0,334	0
«Көлсай көлдері» МҰТП	барлығы	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
Сайрам-Өгем МҰТП	барлығы	0,05	0,09	0,09	0,09	0,09
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	0,05	0,06	0,06	0,06	0,06
Жоңғар Алатауы МҰТП	барлығы	-	0,03	0,03	0,03	0,03
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	-	0,03	0,03	0,03	0,03
«Бурабай» МҰТП	барлығы	-	0,03	0,03	0,03	0,03
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	-	0,03	0,03	0,03	0,03
Сандықтау ОӨОШ	барлығы	0,02	0,026	0,026	0,026	0,026
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	0,02	0,016	0,016	0,016	0,016
Барлығы:	барлығы	4,92	5,592	6,625	8,154	9,016
	оның ішінде себу және отырғызу арқылы	4,92	5,352	6,09	7,419	6,581

«Жасыл аймақ» РМК	барлығы	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
-------------------	---------	-----	-----	-----	-----	-----

5.4. Қоршаған ортаның сапасын басқару жүйесін дамыту және жетілдіру

Ескерту. 5.4-кіші бөлімге өзгерістер енгізілді - ҚР Үкіметінің 2011.08.04 № 912; 07.08.2013 N 804 қаулыларымен.

Табиғат қорғау міндеттерін шешу саласында шекаралас мемлекеттермен (Ресей, Қытай, Өзбекстан, Қырғызстан, Түрікменстан) қоршаған ортаны қорғау саласындағы мемлекеттердің экологиялық қауіпсіздігін сақтауға, оның ішінде су ресурстары бойынша трансшекаралық проблемаларды реттеуге бағытталған ынтымақтастық одан әрі дамытылады.

2014 жылға қарай екі жақты және көп жақты 4 келісімге қол қойылатын болады.

Қоршаған орта және табиғатты пайдалану сапасын тұрақты басқару тетіктерін әзірлеу үшін негіздері Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінде көрініс тапқан Қоршаған ортаны және табиғи ресурстарды бірыңғай мемлекеттік мониторингілеу жүйесінің жұмыс істеуі мен оны одан әрі дамытуды қамтамасыз ету талап етіледі.

Бақылау пункттерінің саны 2014 жылға:
метеорологиялық станциялар – 287;
агromетeорологиялық бекеттер – 102;
гидрологиялық бекеттер – 303;
автоматты режимде жұмыс істейтін атмосфера ауасының жай-күйін – 48
құрайды.

Қоршаған ортаны қорғауды ғылыми қамтамасыз ету бойынша ғылыми-зерттеулер мынадай бағыттарда:
қоршаған ортаны қорғау саласы;
бассейн аймақтарын зерделеу бойынша;
Қазақстан Республикасының орнықты дамуға көшуі бойынша;
энергияны және жаңартылатын ресурстарды тиімді пайдалану бойынша жүргізілетін болады.

Бұл бағдарлама шеңберінде іске асырылуы жоспарланған ғылыми-зерттеу жұмыстарының тізбесі осы Бағдарламаға 2-қосымшада келтірілген.

6. Қажетті ресурстар

Ескерту. 6-бөлімге өзгерістер енгізілді - ҚР Үкіметінің 2011.08.04 № 912; 07.08.2013 N 804 қаулыларымен.

Бағдарламаны іске асыруға жалпы сомасы 176969,98 млн. теңге қаражат бөлу
к ө з д е л г е н :

оның ішінде республикалық бюджеттен - 108915,25 млн. теңге, оның ішінде:

2010 жылы	-	18837,2	млн.	теңге;
2011 жылы	-	31926,6	млн.	теңге;
2012 жылы	-	25599,65	млн.	теңге;
2013 жылы	-	24486,05	млн.	теңге;
2014 жылы	-	8065,75	млн.	теңге

жергілікті бюджеттен - 47285,53 млн. теңге, оның ішінде:

2010 жылы	-	7674,1	млн.	теңге;
2011 жылы	-	10076,33	млн.	теңге;
2012 жылы	-	10268,9	млн.	теңге;
2013 жылы	-	9847,5**	млн.	теңге;
2014 жылы	-	9418,7	млн.	теңге;

халықаралық гранттан 327,83 млн. теңге, оның ішінде:

2010 жылы	-	68,0	млн.	теңге;
2011 жылы	-	100,3	млн.	теңге;
2012 жылы	-	86,1	млн.	теңге;
2013 жылы	-	73,43	млн.	теңге;

қарыз қаражатынан - 3187,9 млн. теңге, оның ішінде:

2010 жылы	-	1010,8	млн.	теңге;
2011 жылы	-	1822,9*	млн.	теңге;
2012 жылы	-	192,8	млн.	теңге;
2013 жылы	-	161,4	млн.	теңге;

меншікті қаражаттан - 17253,5 млн. теңге, оның ішінде:

2010 жылы	-	1284,6	млн.	теңге;
2012 жылы	-	968,9	млн.	теңге;
2013 жылы	-	7500,0*	млн.	теңге;
2014 жылы	-	7500,0*	млн.	теңге.

Е с к е р т п е :

* - қаржыландыру көлемі тиісті қаржы жылына арналған бюджетті қалыптастыру кезінде нақтыланатын болады;

** - қаржыландыру көлемі тиісті жылға арналған жергілікті бюджетті қалыптастыру кезінде нақтыланатын болады.

7. 2010 - 2014 жылдарға арналған «Жасыл даму» салалық бағдарламасын іске асыру жөніндегі 2010 - 2014 жылдарға арналған іс-шаралар жоспары

Ескерту. Жоспар жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 07.08.2013 N 804

қаулысымен.

Р/с №	Іс-шаралар	Аяқтау нысаны	Орындауға жауаптылар	Орындалу мерзімі	Болжамды шығыстар млн. теңге)	Қаржыл көздері
1	2	3	4	5	6	7
1. «Жасыл экономиканы» дамыту						
1.1. Таза технологияларды енгізу және ресурс үнемдеу жүйесін құру						
1.	Қазақстанның төмен көміртекті дамуы жөніндегі шаралар кешенін, сондай-ақ оны қамтамасыз ету үшін негізгі қағидаттар мен тетіктерін әзірлеу	ЭДСМ-ге ақпарат	Қоршағанортामині (жинақтау), ИЖТМ, МГМ	2011 жылғы 1 ақпан	2010 ж. - 40,0	
2.	Қоршаған ортаны ластаушы анағұрлым ірі өнеркәсіп кәсіпорындары үшін ең жақсы қол жетімді технологиялар негізінде нормалауға көшу бойынша шаралар кешенін әзірлеу жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныстар	Қоршағанортамині (жинақтау), ИЖТМ, МГМ	2011 жылғы 4 -тоқсан	талап етілмей,	
3.	Көміртегі бірліктері тізілімін жүргізу жөнінде бағдарламалық кешенді сатып алуды қамтамасыз ету және оны қолдау	ЭДСМ-ге ақпарат	Қоршағанортамині (жинақтау), ИЖТМ, МГМ	2011 жылғы 1 ақпан	2010 ж. - 45,0	
4.	Қазақстан Республикасының стратегиялық жоспарлауына «жасыл даму» тетіктерін әзірлеуде және енгізуде әлеуетті арттыру жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныстар	Қоршағанортамині	2011 жылғы 4 -тоқсан	талап етілмей,	
5.	Жаңартылатын энергия көздері саласында кадрларды даярлау жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	БҒМ	2012 жылғы 4 -тоқсан	талап етілмей,	
6.	Шығарындыларды қысқарту үшін экономикалық ынталандыруды әзірлеу жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), Қаржымині, ЭБЖМ, облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері	2013 жылғы 4 -тоқсан	талап етілмей,	
7.	Экологиялық талаптар бойынша бәсекеге қабілетті өнімді шығаруды қамтамасыз ететін ресурс үнемдейтін және экологиялық таза технологияларды кәсіпорындарға енгізу үшін жағдайлар мен алғышарттар жасау жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері	2013 жылғы 4 -тоқсан	талап етілмей,	

8.	Жылу электр станцияларының қазандық қондырғыларында отынның әр түрін жағу кезінде қоршаған ортаға эмиссияларға қойылатын заңды түрде белгіленген талаптарды сақтауға мемлекеттік бақылауды күшейту	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортामині (жинақтау), И Ж Т М, облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері	жыл сайын, 1-тоқсан	талап етілмей,
9.	Ауылдық жерлерде жаңартылатын энергия көздерін пайдалану жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), И Ж Т М, облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері	2012 жылғы 4-тоқсан	талап етілмей,
10.	«Жасыл дамуды» ілгерлету және «Жасыл көпір» Астана бастамасын іске асыру үшін өңіраралық ынтымақтастықты күшейту бойынша ұсыныс енгізу (Азия-Тынық мұхиты өңіріндегі қоршаған орта және даму министрлерінің 6-шы министрлік конференциясы шеңберінде)	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілмей,
11.	Инновациялық гранттарды ұсыну үшін инновациялық технологиялар алуға тәжірибелік-конструкторлық жұмыстар мен өтінімдерді қарастырған кезде инновациялық гранттарды ұсынуды ең алдымен таза технологияны енгізуге бағытталған өтінімдер бойынша қамтамасыз ету	ЭБЖМ-ге ақпарат	ИЖТМ (жинақтау), Қоршағанортамині	тұрақты негізде	талап етілм
12.	Республиканың әр облысында бюджеттік саладағы әкімшілік ғимараттардың бір бөлігін жаңартылатын энергия көздерін қолданып жұмыс істейтін энергкокешеннен энергия үнемдеуге көшіру бойынша ұсыныстар енгізу	ИЖТМ-ге ақпарат	облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері	жыл сайын, 4-тоқсан	талап етілм
13.	«Таза» технологияларды өндіруге арналған жабдықтарды өндіруге және әкелуге салықтық жеңілдіктерді ұсыну бойынша ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), ИЖТМ, ЭБЖМ, Қаржымині	2013 жылғы 3-тоқсан	талап етілм
14.	Қазіргі құқықтық олқылықтарды жою бойынша парниктік газдар шығарындыларын мемлекеттік реттеу саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының жекелеген нормаларын нақтылау	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині (жинақтау), Қаржымині, ЭБЖМ, ИЖТМ, МГМ, СІМ, ККМ	2014 жылғы 4-тоқсан	талап етілм

15.	Экономика дамуының макроэкономикалық көрсеткіштеріне ішкі көміртегі нарығының ықпалына талдау жүргізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортaмині (жинақтау), ЭБЖМ	(2014 жылғы 2-тоқсан)	талап етілме
-----	---	---	-----------------------------------	-----------------------	--------------

1.2. Энергия тиімділігі мен энергияны үнемдеу бойынша шаралар қолдану

16.	Тұрғыны көп елді мекендерде қоғамдық көлікті және көлік ағынын басқарудың тиімді жүйелерін енгізу жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортaмині (жинақтау), ПМ, К К М , облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері	2013 жылғы 1-тоқсан	талап етілме
17.	Қатты тұрмыстық қалдықтарды көмудің қолданыстағы полигондарында қоқысты биогазды ұстап қалу мен жою бойынша ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортaмині (жинақтау), мүдделі мемлекеттік органдар	2013 жылғы 1-тоқсан	талап етілме
18.	Құрамында сынабы бар энергияны үнемдеуші шамдарды кәдеге жарату бойынша ұйымдастырушылық, материалдық, техникалық, қаржылық шаралар кешенін әзірлеу жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортaмині (жинақтау), И Ж Т М , Қаржымині, АШМ , облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері	2011 жылғы желтоқсан	талап етілме

2. Қоршаған орта құрамдауыштары мен халық денсаулығына антропогендік әсерді азайту

2.1. Атмосфералық ауа сапасын арттыру

19.	Автокөлік құралдарының ластаушы заттар шығарындыларына қойылатын заңды түрде белгіленген талаптардың сақталуына, сондай-ақ бөлшек сауда желісінде сатылатын автотоп отынының сапасына тиімді мемлекеттік бақылау жүргізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	ИЖТМ (жинақтау), ПМ, ККМ, облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері	жыл сайын, 1-тоқсан	талап етілмейді
20.	Қалалардың негізгі магистралдарында автокөлік ағынын («жасыл толқын») автоматты түрде басқару жүйесін құруды қоса алғанда автокөліктің теріс әсерін төмендету бойынша іс шараларды әзірлеу газбаллонды, биоотынды автомобильдерді пайдалану аясын кеңейту, бірлесіп енгізу мен арнайы қойылатын жабдықтағы басқаларды орнату жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортaмині (жинақтау), ПМ, МГМ, ККМ, облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейді

21.	Ірі өнеркәсіп кәсіпорындарының санитарлық-қорғау аймақтары мен көздерінде эмиссияны автоматты түрде тәулік бойы бақылауды енгізу жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортामині (жинақтау), ИЖТМ, МГМ, облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейді
22.	«Арселор Миттал Теміртау» АҚ-да А.В. Борисенко жүйесінің өнеркәсіптік газдарды тазалау кешенін салу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	ИЖТМ (жинақтау), БҒМ, Қарағанды облысының әкімі	2013-2014 жылдар	2013 ж. - 7500,0* 2014 ж. - 7500,0*
23.	Бұрынғы «Қарағандыкөмір» өндірістік бірлестігі шахталарының, көмір разрездерінің және байыту фабрикалары қызметінің салдарларын жою	Қоршағанортаминіне ақпарат	ИЖТМ (жинақтау), Қарағанды облысының әкімі	2010-2014 жылдар	2010 ж. - 544,0 2011 ж. - 581,0 2012 ж. - 0 2013 ж. - 621,7 2014 ж. - 621,7*
24.	Қарашығанақ кен орнының «ЛИРА» объектілерінің техникалық, газ және экологиялық қауіпсіздігін жоғарылату бойынша шаралар кешенін әзірлеу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), МГМ, Батыс Қазақстан облысының әкімі	2011 жылғы 1 ақпан	талап етілмейді
25.	Шығыс Қазақстан облысында атмосфералық ауа, су қоймасы, топырақ, азық-түлік пен ауыз су жай-күйін жедел бақылаудың бірыңғай ғылыми-өндірістік орталығын құру бойынша ұсыныс енгізу	Қоршағанортаминіне ұсыныс	Шығыс Қазақстан облысының әкімі	2011 жылғы 1 ақпан	талап етілмейді

2.2. Су ресурстарының ластануын төмендету

26.	Ақтөбе қаласының Елек өзеніндегі тазарту құрылыстары кешенін қайта жаңарту (қысымды кәріз коллекторы мен сыйымдылықты реттейтін торапты)	тікелей және түпкілікті нәтижелерге қол жеткізу туралы есеп	Қоршағанортамині (жинақтау), Ақтөбе облысының әкімі	2010 - 2011 жылдар	2010 ж. - 1162,0 2011 ж. - 1488,9
27.	Ақтөбе қаласының кәріздік тазарту құрылыстарын қайта жаңарту (құрылыстың I кезегі)	тікелей және түпкілікті нәтижелерге қол жеткізу туралы есеп	Қоршағанортамині (жинақтау), Ақтөбе облысының әкімі	2010-2011 жылдар	2010 ж. - 663,9 2011 ж. - 656,9
28.	Атырау қаласының сол жағалаудағы бөлігі үшін кәріз тазарту құрылыстары кешенін салу	тікелей және түпкілікті нәтижелерге қол жеткізу туралы есеп	Қоршағанортамині (жинақтау), Атырау облысының әкімі	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 500,0 2011 ж. - 6525,6 2012 ж. - 1269,3 2013 ж. - 358,0
29.	Жерасты суларының авиациялық керосинмен ластануын жою		Қоршағанортамині (жинақтау),		талап етілмейді

	бойынша ұсыныс енгізу (Семей қаласы)	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Шығыс Қазақстан облысының әкімі	2012 жылғы 1-тоқсан	
30.	Жамбыл облысы Тараз қаласындағы сарқынды суларды толық биологиялық тазарту кешенін салу бойынша ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортामині (жинақтау), Ж а м б ы л облысының әкімі	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейд
31.	Жайық өзенінің су көлемін көтеру және гидрологиялық режимін жақсарту	тікелей және түпкілікті нәтижелерге қол жеткізу туралы есеп	Қоршағанортамині (жинақтау), А т ы р а у облысының әкімі	2012-2014 жылдар	2012 ж. – 205,1 2013 ж.– 447,2 2014 ж. – 552,8 *
32.	Көлдердің ескі арналарын және Жайық өзенінің басқа да су айдындарын суландыру	тікелей және түпкілікті нәтижелерге қол жеткізу туралы есеп	Қоршағанортамині (жинақтау), А т ы р а у облысының әкімі	2012 жыл, 2014 жыл	2012 ж. – 254,2 2014 ж. – 172,1 *
33.	Маңғыстау облысы Жаңаөзен қаласындағы өнімділігі тәулігіне 21,5 мың м ³ болатын жұмыс істеп тұрған кәріз тазарту құрылыстарын қайта жаңарту және жаңғырту, құрылыстың 1-кезегі	тікелей және түпкілікті нәтижелерге қол жеткізу туралы есеп	Қоршағанортамині (жинақтау), Маңғыстау облысының әкімі	2010-2011 жылдар	2010 ж. – 544,3 2011 ж. – 1100,7
34.	Ақтау қаласында өнімділігі тәулігіне 30000 м ³ № 2 кәріз тазалау құрылыстарын (КТҚ-2) салу (бірінші кезек)	тікелей және түпкілікті нәтижелерге қол жеткізу туралы есеп	Қоршағанортамині (жинақтау), Маңғыстау облысының әкімі	2010-2011 жылдар	2010 ж. – 1208,2 2011 ж. – 792,8
35.	Маңғыстау облысы Қарақия ауданының Құрық ауылында ұзақтығы 18 км тазалау құрылыстарына дейінгі кәріздік желілер үшін коллектор салу	Тікелей және соңғы нәтижелерге қол жеткізу туралы есеп	Қоршағанортамині (жинақтау), Маңғыстау облысының әкімі	2010 жыл	2010 ж. - 291,8
36.	Орал қаласының кәріз тазалау құрылыстарын (КТҚ) қайта жаңарту (бірінші кезек)	Тікелей және соңғы нәтижелерге қол жеткізу туралы есеп	Қоршағанортамині (жинақтау), Батыс Қазақстан облысының әкімі	2010-2011 жылдар	2010 ж. - 502,7 2011 ж. - 271,1
37.	«Щучье-Бурабай курорт аймағындағы су қоймаларын (Щучье-Бурабай, Қарасу көлдері) тазарту және санациялау» ЖСҚ әзірлеу	ЖСҚ	Қоршағанортамині (жинақтау), А қ м о л а облысының әкімі	2011-2013 жылдар	2011 ж. - 317,6 2012 ж. – 15,6 2013 ж. – 672,6
38.	Ақмола облысы Көкшетау қаласындағы Қопа өзенін лай шөгінділерінен тазалау бойынша ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), А қ м о л а облысының әкімі	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейд
39.	Шығыс Қазақстан облысы Өскемен қаласындағы Комендантка өзенінің	тікелей және түпкілікті	Қоршағанортамині (жинақтау),	2011 жыл	2011 ж. - 518,3

	түбін тазалай отырып, ағысын қайта жаңарту	нәтижелерге қол жеткізу туралы есеп	Шығыс Қазақстан облысының әкімі		
40.	Шығыс Қазақстан облысы Тарбағатай ауданы Тұғыл ауылындағы кәріздік желілер мен тазарту құрылыстарын қайта жаңарту	тікелей және түпкілікті нәтижелерге қол жеткізу туралы есеп	Қоршағанортaмині (жинақтау), Шығыс Қазақстан облысының әкімі	2011 жыл	2011 ж. – 100,4
41.	Шығыс Қазақстан облысы Тарбағатай ауданы Ақсуат ауылының кәріздік желілері мен тазарту құрылыстарын салу	тікелей және түпкілікті нәтижелерге қол жеткізу туралы есеп	ӨДМ (жинақтау), Шығыс Қазақстан облысының әкімі	2012-2013 жылдар	2012 ж. - 360,8 2013 ж. - 283,2
42.	Шығыс Қазақстан облысы Өскемен қаласындағы «Пионерская» ағысының арнасын қайта жаңарту	тікелей және түпкілікті нәтижелерге қол жеткізу туралы есеп	Қоршағанортaмині (жинақтау), Шығыс Қазақстан облысының әкімі	2011 жыл	2011 ж. - 472,9
43.	Шығыс Қазақстан облысы Өскемен қаласының Тәуелсіздік даңғылы жармасындағы жауын суын тазартуға арналған тазарту құрылысы қондырғысы бар көпір астындағы Үлбі өзенінің арнасын қайта жаңарту жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортaмині (жинақтау), Шығыс Қазақстан облысының әкімі	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейд
44.	Қызылорда облысы Жаңақорған ауданының Тайпақкөл және Қандыарал көлдерінің жүйесін қалпына келтірудің кешенді тәсілі бойынша ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортaмині (жинақтау), Қызылорда әкімі	2014 жылғы 2-тоқсан	талап етілмейд
45.	Павлодар облысы Шарбақты ауданы Шарбақты ауылының кәріз жүйесін қайта жаңарту	тікелей және түпкілікті нәтижелерге қол жеткізу туралы есеп	Қоршағанортaмині (жинақтау), Павлодар облысының әкімі	2011-2012 жылдар	2011 ж. – 634,5 2012 ж – 472,5 2013 ж - 22,4
46.	Павлодар облысындағы Усолка өзенінің арнасын қалпына келтіру	тікелей және түпкілікті нәтижелерге қол жеткізу туралы есеп	Қоршағанортaмині (жинақтау), Павлодар облысының әкімі	2013-2014 жылдар	2013 ж. – 150,6 2014 ж. – 492,6 *
47.	Маңғыстау облысы Бейнеу ауылындағы кәріздік-тазарту құрылыстарын қайта жаңарту және кеңейту	тікелей және соңғы нәтижелерге қол жеткізу туралы есеп	Қоршағанортaмині (жинақтау), Маңғыстау облысының әкімі	2011 жыл	2011 ж. – 748,8
48.	Ақтөбе облысындағы Шалқар көлінің түбін тазарту жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортaмині (жинақтау), Ақтөбе облысының әкімі	2013 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейд

49.	Петропавл қаласындағы тазарту құрылыстарының жұмыс істеп тұрған технологиялық схемасын жаңғырту жөнінде ұсыныстар енгізу (II және III кезеңдер)	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортaмині (жинақтау), Солтүстік Қазақстан облысының әкімі	2013 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейд
50.	Астана қаласында «Су және экология» халықаралық технологиялық паркін құру жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортaмині (жинақтау), И Ж Т М, Қаржымині, Астана қаласының әкімі	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейд
51.	«Қосалқы құрылыстарын қоса алғанда, «Сорбұлақ» сарқынды сулар жинақтаушы көлін қайта жаңарту» жобасының жобалық-сметалық құжаттамасын (ЖСҚ) әзірлеу жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортaмині (жинақтау), Алматы облысының және Алматы қаласының әкімдіктері	2014 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейд

2.3. Өндіріс және тұтыну қалдықтарының жинақталуын азайту және олармен жұмыс істеу жүйесін құру

52.	Астана қаласында «Жасыл даму» АҚ Ұлттық экологиялық орталығын құру бойынша ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортaмині	2011 жылғы 1 ақпан	талап етілмейді
53.	«Төзімді органикалық ластауыштардың қалдықтарын жою» Дүниежүзілік Банктің жобасын іске асыру	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортaмині	2013 жыл	2013 ж. – 18,0 2013 ж. – 6,0 22,275
54.	Қазақстанда полихлордифенилдерді (ПХД) басқару бойынша кешендік жоспарды әзірлеу және орындау» БҰҰДБ, ЖЭҚ жобасын іске асыру шеңберінде барлық төзімді органикалық ластаушылардың түрлерін және ескірген пестицидтерді егжей-тегжейлі түгендеу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортaмині (жинақтау), ДСМ, А Ш М, облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 65,0 2011 ж. - 60,0* 2012 ж. - 25,0* 2013 ж. - 10,0*
55.	Қазақстанда полихлордифенилдерді (ПХД) басқару бойынша кешендік жоспарды әзірлеу және орындау» БҰҰДБ, ЖЭҚ жобасын іске асыру шеңберінде құрамында полихлордифенилы бар жабдықтарды және төзімді органикалық ластаушыларды қалдықтарын уақытша сақтау үшін үй-жай құру	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортaмині (жинақтау), облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдігі	2010-2013 жылдар	2011 ж. - 50,0* 2012 ж. - 30,0* 2013 ж. - 30,0*
	«Орталық Азияда және Түркияда пестицидтерді бақылау және зиянкестерге қарсы күрес жөніндегі бастама» БҰҰ (ФАО)		АШМ (жинақтау), облыстардың,		Біріккен Ұлттар Ұйымы Азық-түлік

56.	азық-түлік және ауыл шаруашылығы ұйымының жобасын іске асыру шеңберінде қоймалар мен көмбелерден ескірген пестицидтерді алу және қайта пакеттеу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Астана және Алматы қалаларының әкімдігі	2013-2014 жылдар	және ауыл шаруашылығы ұйымының (ФАО) техникалық көмегі
57.	«Қазақстан Республикасының орнықты органикалық ластағыштар туралы Стокгольм конвенциясы бойынша міндеттемелерді орындау жоспарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысын әзірлеу мен бекіту	Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысы	Қоршағанортामині (жинақтау), мүдделі мемлекеттік органдар	2014 жылғы 4-тоқсан	талап етілмейді
58.	Шығыс Қазақстан облысы Өскемен қаласында құрамында сынабы бар аспаптар мен бұйымдарды демеркуризациялау бойынша ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), Шығыс Қазақстан облысының әкімі	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейді
59.	Приозерск қаласында тұрмыстық қатты қалдықтарды жинау полигонын салу бойынша ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), Қарағанды облысының әкімі	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейді
60.	Павлодар облысы Баянауыл ауданының Баянауыл ауылында қатты тұрмыстық қалдықтар полигонын салу бойынша ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), Павлодар облысының әкімі	2013 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейді
61.	Сот шешімімен республикалық меншікке түсті деп танылған иесіз қауіпті қалдықтарды басқару жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), Ақтөбе, Қарағанды және Қостанай облыстарының әкімдері	2014 жылғы 4-тоқсан	талап етілмейді

2.4. «Тарихи» ластануларды жою

62.	Ақтөбе облысы «Елек» өзеніне құятын аймақта жер асты суларын алты валентті хроммен ластануынан тазалау	тікелей және түпкілікті нәтижелерге қол жеткізу туралы есеп	Қоршағанортамині (жинақтау), Ақтөбе облысының әкімі	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 32,0 2011 ж. - 5,0 2012 ж. - 357,0 2013 ж. - 407,0
63.	Елек өзенінің жерасты суларын бормен ластанудан тазарту бойынша ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), Ақтөбе облысының әкімі	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейді
64.	Маңғыстау облысында «Қошқар Ата» қалдық қоймасын қайта жаңарту және рекультивациялау бойынша ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), Маңғыстау облысының әкімі	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейді
	Алматы облысы Текелі қорғасын мырыш комбинатының		Қоршағанортамині (жинақтау),		

65.	пайдаланылған қалдық қоймасын рекультивациялау бойынша ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Алматы облысының әкімі	2013 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейді
66.	«Жағалау аумақтарының мұнай өнімдерімен аландық ластануын жою және кейіннен рекультивациялау бойынша (Қарағанды облысының Приозерск қаласының оңтүстігіне қарай тұзды көлдің битуммен ластануы)» жобасын іске асыру	Қоршағанортaминіне ақпарат	Қарағанды облысының әкімі	2014 жыл	2013 ж. – 25,2
67.	«Байқоңыр» ғарыш айлағындағы рұқсат етілмеген қоқыстарды жою және ластанған учаскелерді рекультивациялау бойынша жобалық-сметалық құжаттамаларды әзірлеу	Қоршағанортaминіне ұсыныс	ҰҒА	2014 жыл	2014 ж. - 55,4

3. Табиғи экожүйені сақтау және қалпына келтіру

3.1. Тұрақты дамуға көшу үшін жағдай жасау

68.	Ландшафтық әр түрлілікті сақтау және халық тіршілігінің экологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында Қазақстанның табиғи-шаруашылық жүйесін тұрақты дамыту жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортaмині (жинақтау), АШМ, ЖРА	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілме
-----	--	--	---------------------------------------	---------------------	--------------

3.2. Климаттың өзгеруінің алдын алу және оған бейімделу

69.	Парниктік газдарды жыл сайын түгендеуді жүргізуді жүзеге асыру	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортaмині (жинақтау), ИЖТМ, МГМ, АШМ	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 12,6 2011 ж. - 12,6 2012 ж. - 22,4 2013 ж. – 19,4
70.	Парниктік газдардың шығарындыларын қысқарту жөніндегі жобаларды дайындау және іске асыру бойынша орталық құру және жұмыс істеуін қамтамасыз ету	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортaмині (жинақтау), ИЖТМ, МГМ, ЭБЖМ	2011-2013 жылдар	2011 ж. - 18, 2 2012 ж. - 28, 2 2013 ж. - 0
71.	Біріккен Ұлттар Ұйымының климаттың өзгеруі жөніндегі негіздемелік конвенциясы жөнінде ұлттық хабарламалар дайындауды жүзеге асыру	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортaмині (жинақтау), ИЖТМ, МГМ, АШМ	2011-2013 жылдар	2011 ж. – 37,3 2012 ж. - 32,4 2013 ж. - 6,7*
72.	Біріккен Ұлттар Ұйымының климаттың өзгеруі жөніндегі негіздемелік конвенциясы, Киото хаттамасы және пост-Киото жөніндегі келіссөз үдерістерін қамтамасыз ету бойынша жұмыстарды орындау	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортaмині (жинақтау), СИМ, ИЖТМ, МГМ	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 30, 4 2011 ж. - 30,8 2012 ж. - 40,0 2013 ж. – 80,6
	Киото хаттамасын, пост-Киото келісімі мен ішкі саясат және парниктік газдардың				

73.	шығарындысын қысқарту жөніндегі шараларды іске асыру жөніндегі нормативтік-құқықтық базаны әзірлеу жөнінде ұсыныстар әзірлеу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанорттамині	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейді
74.	Шығарындыларды реттеу және парниктік газдарды қысқарту жөніндегі оқыту курстарын жүргізу	ЭДСМ-ге ақпарат	Қоршағанорттамині	2011-2012 жылдар	2011 ж. – 4,0 2012 ж. – 3,4
75.	Қоршаған ортаға парниктік газдардың эмиссиясын қысқартуға квоталар мен міндеттемелерді саудалау тәртібін бекіту жөніндегі нарықтық тетіктерді әзірлеу жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанорттамині (жинақтау), МГМ, ЭДСМ	2011 жылғы 1 ақпан	талап етілмейді

3.3. Жердің шөлейттенуінің және тозуының алдын алу

76.	Шөлейттенумен күрестің жаңа технологияларын және экономикалық тетіктерін енгізе отырып, шөлейттену үдерістерін алдын алу және жер тозуының ауқымдарын азайту жөніндегі шаралар кешенін әзірлеу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	АШМ (жинақтау), Қоршағанорттамині, ЖРА, облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілме
77.	Халықаралық қорықтар желісін және репрезентативтік ландшафтық резерваттарды құру мен тұрақты жұмыс істеуі, сондай-ақ геопарктер және геотуризмді дамыту жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанорттамині (жинақтау), АШМ	2011 жылғы 1 ақпан	талап етілме
78.	Жайылым ресурстарын басқару жөніндегі Қазақстан Республикасының заңнамасын жетілдіру бойынша ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	АШМ (жинақтау), Қоршағанорттамині	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілме
79.	Жайылым ресурстарын жетілдіру жөніндегі салааралық бағдарлама әзірлеу бойынша ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	АШМ (жинақтау), Қоршағанорттамині, ЖРА	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілме
80.	Орман және жайылым ресурстарын басқару бойынша оқыту іс-шараларын өткізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	АШМ (жинақтау), Қоршағанорттамині	2011 жыл	2011 ж. - 3,0

3.4. Жануарлар дүниесін сақтау және тұрақты пайдалану

Сирек және жойылып бара жатқан тұяқты жабайы жануарлардың түрлерін және киік санын есепке алу мен оны т шараларды ұйымдастыру

81.	Сирек кездесетін және жойылып бара жатқан жабайы тұяқты жануарлар түрлерінің санын жыл сайын есепке алу және мониторинг жүргізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанорттамині	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 66,9 2011 ж. - 68,4 2012 ж. – 44,3 2013 ж. – 65,7
82.	Киіктердің санын есепке алу және оның мониторингі	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанорттамині	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 18,9 2011 ж. - 23,7 2012 ж. – 25,5 2013 ж. – 25,8

83.	Сирек кездесетін және жойылып бара жатқан жабайы тұяқты жануарлардың түрлері мен киіктерді қорғауды жүзеге асыру	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортामині	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 250,1 2011 ж. - 250,0 2012 ж. - 677,9 2013 ж. - 652,9
84.	Сирек кездесетін және жойылып бара жатқан тұяқты жабайы жануарларды(құлан, қарақұйрық) түрлері мен киіктердің (табиғаттағы) кеңістігі шегіндегі жыртқыштар санын реттеу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині (жинақтау), Ақтөбе, Атырау, Батыс Қазақстан, Қарағанды, Қызылорда, және Оңтүстік Қазақстан облыстарының әкімдері	2010-2014 жылдар	2010 ж. - 24,0 2011 ж. - 29,8 2012 ж. - 24,0 2013 ж. - 24,0 * * 2014 ж. - 24,0 **
85.	Сирек кездесетін және жойылып бара жатқан жабайы тұяқты жануарларды (құлан, қарақұйрық) биологиялық негіздеме негізінде реинтродукциялау	Қоршағанортаминіне ақпарат	АШМ	2011-2013 жылдар	2011 ж. - 3,0 2012 ж. - 6,5
86.	Тоғай бұғысын жасанды жолмен көбейту бойынша іс-шаралар жүргізу	Қоршағанортаминіне ақпарат	Оңтүстік Қазақстан облысының әкімі	2010-2014 жылдар	2010 ж. - 4,0 2011 ж. - 8,03 2012 ж. - 4,3 2013 ж. - 4,4* * 2014 ж. - 4,5* *

Жануарлар әлемін қорғау және өсімін молайту

87.	Аңшылық алқаптардың шаруашылықаралық аңшылық орналастыру және биологиялық-экономикалық зерттеу жүргізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині	2011-2013 жылдар	2011 ж. - 5 2012 ж. - 3 2013 ж. - 13,5
88.	Жануарлар әлемінің объектілерін алу лимитін анықтау үшін жануарлар әлемі объектілерін алуға биологиялық негіздеме дайындау	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 3 2011 ж. - 2 2012 ж. - 2 2013 ж. - 4,1
89.	Киіктер мен тұяқты жабайы жануарлардың сирек кездесетін және жойылып бара жатқан түрлерінің таралу кеңістігінде авиациялық патрульдеу ұйымдастыру жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	АШМ (жинақтау), Қоршағанортамині	2011 жылғы 1-тоқсан	талап етілмей

Жануарлар әлемінің тектік қорын сақтау саласындағы ғылыми зерттеулер

90.	Ғылыми зерттеулер және селекциялық реттеу үшін жануарлардың сирек кездесетін және жойылып бара жатқан		АШМ (жинақтау), БҒМ	2011 жылғы 1 ақпан	талап етілмейді
-----	---	--	---------------------	--------------------	-----------------

	түрлерін алу мен пайдалану жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс			
91.	Сирек кездесетін және жойылып бара жатқан жануарлар түрлерін қорғау проблемалары бойынша халықты экологиялық оқыту және тәрбиелеу, биоәртүрлілікті сақтау қажеттілігі туралы қоғамдық пікірді хабарлау жөніндегі іс-шараларды жүргізу	Қоршағанортामиніне ақпарат	Ақтөбе облысының әкімі	2010-2014 жылдар	2010 ж. - 1 2011 ж. - 1 2012 ж. - 1 2013 ж. - 1,5 2014 ж. - 1,5*
Балық ресурстарын және басқа су жануарларын есепке алуды ұйымдастыру және оларды сақтау бойынша шаралар					
92.	Анағұрлым өнімді балықтарды су қоймаларына жіберу жолымен балық шаруашылығы су айдындарында балық көбейту жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 746 2011 ж. - 433 2012 ж. - 554 2013 ж. - 562,
93.	Балық ресурстарының мемлекеттік есебін жүргізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 124 2011 ж. - 144 2012 ж. - 157 2013 ж. - 170,
94.	Браконьерлікті және биологиялық ресурстар объектілері мен өнімдерінің заңсыз айналымын анықтау, жолын кесу жөніндегі іс-шараларды ұйымдастыру және жүзеге асыру	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині (жинақтау), ІІМ, облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері	жыл сайын 1-тоқсан	талап етілмей
95.	«Балықтың бекіре тұқымдас түрін молықтыру бойынша зауыттың құрылысы» (жобалық қуаты жылына 30 млн. дана балықтың бекіре тұқымдас түрінің шабақтарын шығару) инвестициялық жобасының жобалық-сметалық құжаттамасын әзірлеу бойынша ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині (жинақтау), Атырау облысының әкімі	2014 жылғы 4-тоқсан	талап етілмей
96.	Атырау және Орал-Атырау бекіре балығын өсіру зауытының өндірістік базасын қайта құру бойынша ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині (жинақтау), Атырау облысының әкімі	2014 жылғы 4-тоқсан	талап етілмей
97.	Балық өсіру кешенінің республикалық мемлекеттік қазыналық кәсіпорындарының өндірістік базасын жаңғырту жөнінде ұсыныс енгізу «Майбалық балық питомнигі» РМҚК «ҚазПАС» РМҚК (Қазақ өндірістік бейімдеу станциясы) «Қапшағай уылдырық шашу-өсіру шаруашылығы» РМҚК	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині (жинақтау), Алматы, Астана қалаларының, Алматы, Қызылорда, Солтүстік	2014 жылғы 4-тоқсан	талап етілмей

	«Петропавл балық питомнигі» РМҚК «Қамыстыбас балық питомнигі» РМҚК		Қазақстан облыстарының әкімдері		
98.	Балық өсіру кешенінің республикалық мемлекеттік қазыналық кәсіпорындарын материалдық-техникалық жабдықтауды нығайту бойынша ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортаниі	2014 жылғы 4 -тоқсан	талап етілмей
99.	Облысаралық бассейндік балық шаруашылығы инспекцияларын материалдық-техникалық жабдықтауды нығайту бойынша ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортаниі	2014 жылғы 4 -тоқсан	талап етілмей
100.	Жайық-Каспий бассейніндегі Қиғаш өзенінің Телячинский, Коневский, Бабинский-Синее Морцо, Татар-Телячинский, Карагаш-Егоровка Каныча балық жүру каналдарында түптередету жұмыстарын өткізуге жобалық-сметалық құжаттаманы әзірлеу жөнінде ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортаниі (жинақтау), А т ы р а у облысының әкімі	2014 жылғы 4 -тоқсан	талап етілмей
101.	Құнды балық түрлерін өндірушілер үшін уылдырық шашу орындарына түбін тереңдету жұмыстарын жүргізу орындылығы және кезектілігі үшін Орал және Қиғаш өзендерінің балық жүру каналдарына ғылыми негізделген ұсынымдар әзірлеу жөнінде ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортаниі (жинақтау), А т ы р а у облысының әкімі	2014 жылғы 4 -тоқсан	талап етілмей
102.	Жайық – Каспий бассейніндегі балықтың бекіре тұқымдас түрінің жай-күйін бағалау бойынша ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізу жөнінде ұсыныс және олардың санын сақтау және көбейту жөнінде ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортаниі	2014 жылғы 4 -тоқсан	талап етілмей
103.	Балық өсіру кәсіпорындарында арал қаязы мен пілмайдың аналық және молықтыру аналық үйірін қалыптастыру және сақтау жөнінде ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортаниі	2014 жылғы 4 -тоқсан	талап етілмей
104.	Каспий итбалығының популяциясына кері әсер ететін факторларды зерттеу бойынша ғылыми зерттеу жүргізу жөнінде ұсыныс пен оларды төмендету (жою) жөнінде ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортаниі (жинақтау), Маңғыстау облысының әкімі	2014 жылғы 4 -тоқсан	талап етілмей

3.5. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар жүйесін дамыту

--	--	--	--	--	--

105.	«Алтын Емел» мемлекеттік ұлттық табиғи паркінің аумағын кеңейту жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортaминi , (жинақтау), ӨДМ	2013 жылғы 4 -тоқсан	талап етілме
106.	«Алакөл» мемлекеттік табиғи қорығының аумағын кеңейту жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	АШМ (жинақтау), Қоршағанортaминi , ЖРА	2010 жылғы 4 -тоқсан	Т а л а п етілмейді
107.	«Барсакелмес» мемлекеттік табиғи қорықтарының аумағын кеңейту жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортaминi (жинақтау), ӨДМ	2013 жылғы 4 -тоқсан	талап етілме
108.	Ырғыз-Торғай мемлекеттік табиғи резерватының аумағын кеңейту жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортaминi (жинақтау), ӨДМ	2013 жылғы 3 -тоқсан	талап етілме
109.	Ұлытау қаумалының аумағын кеңейту жөніндегі іс-шаралар	жаратылыстану ғылыми негіздеменің жобасы	АШМ (жинақтау), ЖРА	2011 жылғы 4 -тоқсан	2011 ж. - 1,5
110.	«Оңтүстік Алтай» мемлекеттік табиғи қаумалын құру жөніндегі іс-шаралар	жаратылыстану ғылыми негіздеменің және техникалық экономикалық негіздеменің жобалары	АШМ (жинақтау), ЖРА	2011 жылғы 4 -тоқсан	2010 ж. - 3,0
111.	«Оңтүстік Алтай» мемлекеттік табиғи қаумалын құру жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	АШМ (жинақтау), Қоршағанортaминi , ЖРА	2011 жылғы 4 -тоқсан	талап етілме
112.	«Алтын дала» мемлекеттік табиғи резерватын құру жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	АШМ (жинақтау), Қоршағанортaминi , ЖРА	2011 жылғы 4 -тоқсан	талап етілме
113.	Тарбағатай, «Мерке» мемлекеттік ұлттық табиғи парктерін құру жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортaминi , (жинақтау), ӨДМ	2014 жылғы 1 -тоқсан 2014 жылғы 4 -тоқсан	талап етілме
114.	«Жайсаң» мемлекеттік табиғи қаумалын құру жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортaминi (жинақтау), ӨДМ	2014 жылғы 4 -тоқсан	талап етілме
115.	«Қызылқұм» мемлекеттік табиғи қаумалын құрудың табиғи-ғылыми негіздемесін және техникалық-экономикалық негіздемесін әзірлеу	жаратылыстану ғылыми негіздеменің және техникалық экономикалық негіздеменің жобалары	АШМ (жинақтау), ЖРА	2011 жылғы 4 -тоқсан	2011 ж. - 4,5
116.	Іле өзені сағасында ерекше қорғалатын табиғи аумақтар құрудың табиғи-ғылыми негіздемесін және техникалық-экономикалық негіздемесін әзірлеу	жаратылыстану ғылыми негіздеменің және техникалық экономикалық негіздеменің жобалары	АШМ (жинақтау), ЖРА	2011 жылғы 4 -тоқсан	2011 ж. - 4,5

117.	Іле өзені жағасында мемлекеттік табиғи резерват құру жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	АШМ (жинақтау), Қоршағанортaмині , ЖРА	2012 жылғы 4 -тоқсан	талап етілме
118.	«Астана қаласында жергілікті маңызы бар мемлекеттік ботаникалық бақ құру туралы» Астана қ. әкімінің қаулысын қабылдау	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Астана қаласының әкімі (жинақтау), Қоршағанортaмині	2014 жылғы 4 -тоқсан	талап етілме
119.	Сырдария өзені сағасында мемлекеттік табиғи резерват құрудың техникалық экономикалық негіздемесін әзірлеу	техникалық экономикалық негіздеменің жобасы	АШМ (жинақтау), Қоршағанортaмині , ЖРА	2012 жылғы 4 -тоқсан	2012 ж. – 4,8
120.	Ертіс өзені сағасында мемлекеттік табиғи резерват құрудың жаратылыстану-ғылыми және техникалық-экономикалық негіздемелерін әзірлеу	жаратылыстану ғылыми негіздеменің және техникалық экономикалық негіздеменің жобалары	Қоршағанортaмині (жинақтау), ӨДМ	2013-2014 жылдар	2013 ж. - 2014 ж. - 9,8
121.	Жайық өзені сағасында мемлекеттік табиғи резерват құрудың табиғи-ғылыми және техникалық экономикалық негіздемелерін әзірлеу	жаратылыстану ғылыми негіздеменің және техникалық экономикалық негіздеменің жобалары	Қоршағанортaмині (жинақтау), ӨДМ	2013-2014 жылдар	2013 ж. - 2014 ж. - 8,7
122.	Барсақелмес мемлекеттік табиғи қорық аумағын кеңейтудің жаратылыстану ғылыми және техникалық-экономикалық негіздемелерін түзету	жаратылыстану ғылыми негіздеменің және техникалық экономикалық негіздеменің жобалары	АШМ (жинақтау), Қоршағанортaмині , ЖРА	2012 жыл	2012 ж. – 3,5
123.	Каспий мемлекеттік табиғи қорығын құру жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	АШМ (жинақтау), Қоршағанортaмині , ЖРА	2014 жылғы 4 -тоқсан	талап етілме
124.	Сырдария өзені сағасында мемлекеттік табиғи резерват құру жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортaмині (жинақтау), ӨДМ	2013 жылғы 4 -тоқсан	талап етілме
125.	Андасай мемлекеттік табиғи қаумалының аумағын кеңейту жөніндегі іс-шаралар	Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысы	Қоршағанортaмині (жинақтау), ӨДМ	2014 жылғы 4 -тоқсан	талап етілме
126.	Маңғыстау облысында мемлекеттік қорық аймағын құрудың	жаратылыстану ғылыми негіздеменің және техникалық	АШМ (жинақтау), Қоршағанортaмині , ЖРА	2011 жылғы 4 -тоқсан	2011 ж. - 8,2

	табиғи-ғылыми негіздемесін және техникалық-экономикалық негіздемесін әзірлеу	экономикалық негіздеменің жобалары			
127.	«Бөкейорда-Жайық» мемлекеттік табиғи резерватын құрудың техникалық-экономикалық негіздемесін әзірлеу	Техникалық экономикалық негіздеменің жобасы	Қоршағанортामині (жинақтау), Батыс Қазақстан облысының әкімі	2013 жылғы 2-тоқсан	2013 ж. - 4,0

Ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда экологиялық туризмді дамыту

128.	Экологиялық туризмді дамыту	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині (жинақтау), ИЖТМ	жыл сайын	талап етілме
------	-----------------------------	---	-----------------------------------	-----------	--------------

3.6. Орманды сақтау және өсіру, оларды ұтымды пайдалану, елді мекендерді көгалдандыру

Ормандарды өрттен, заңсыз шабудан және өзге де орман заңнамасын бұзудан қорғау, зиянкестер мен аурулардан сақтау

129.	Ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды күтіп ұстауды қамтамасыз ету, ормандарды қалпына келтіру, өртке қарсы және орман қорғау іс-шараларын жүргізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині	2010-2013 жылдар	2010 ж. – 3710,9 2011 ж. – 4450,8 2012 ж. – 6146,5 2013 ж. – 7315,6
130.	Сандықтау оқу-өндірістік орман шаруашылығын ұстауды қамтамасыз ету	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 32,1 2011 ж. - 34,1* 2012 ж. – 41,1 2013 ж. – 43,9
131.	Орман шаруашылығының мемлекеттік мекемелерін ұстауды қамтамасыз ету, ормандарды қалпына келтіру, өртке қарсы және орман қорғау іс-шараларын жүргізу	Қоршағанортаминіне ақпарат	облыстардың әкімдері	2010-2014 жылдар	2010 ж. - 4146,8 2011 ж. – 5807,8 2012 ж. – 5157,5 2013 ж. - 5584,6** 2014 ж. - 5069,1**
132.	Заңды тұлға мәртебесі бар республикалық маңызды ерекше қорғалатын табиғи аумақтар үшін техника мен жабдықтар сатып алу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 25, 2011 ж. - 343,1* 2012 ж. - 673,6* 2013 ж. – 43,8
133.	Орман шаруашылығының мемлекеттік мекемелері үшін техникалар мен жабдықтар сатып алу	Қоршағанортаминіне ақпарат	облыстардың әкімдері	2010-2014 жылдар	2010 ж. - 348,7 2011 ж. - 837,0 2012 ж. - 591,3 2013 ж. -

					470,1** 2014 ж. - 348,6**
134.	Орман шаруашылығының мемлекеттік мекемелері және табиғат қорғау мекемелері үшін техникалар мен жабдықтар сатып алу	Қоршағанортामиніне ақпарат	АШМ	2010-2012 жылдар	2010 ж. - 227,8 2011 ж. - 224,5 2012 ж. - 24,1 2010 ж. - 683,5 2011 ж. - 673,6 2012 ж. - 56,7
135.	Кордондар, өрт сөндіру мұнараларын, басқа да ғимараттар мен құрылыстарды салу және оларды жөндеуді жүзеге асыру	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині (жинақтау), облыстардың әкімдері	2010-2013 жылдар 2010-2014 жылдар	2010 ж. - 90, 2011 ж. - 99, 2012 ж. - 141,0 2013 ж. - 20, 2010 ж. - 72, 2011 ж. - 326,8 2012 ж. - 171,3 2013 ж. - 208,7** 2014 ж. - 222,4**
136.	Орман питомниктерін, өрт сөндіру-химия станцияларының, өрт сөндіру мұнараларын, басқа да ғимараттар мен құрылыстарды салу мен жөндеуді жүзеге асыру	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині (жинақтау), облыстардың әкімдері	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 36, 2011 ж. - 232,3 2012 ж. - 10, 2013 ж. - 2, 2010 ж. - 145,5 2011 ж. - 929,0 2012 ж. - 41, 2013 ж. - 62,*
137.	Ормандарды авиациялық күзету жөніндегі жұмыстарды жүргізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 1003,8 2011 ж. - 1582,6 2012 ж. - 1702,2 2013 ж. - 1707,8
Орманды молықтыру және орман өсіру					
	Орман тұқымдарының сапасын сараптауды қамтамасыз ету, орман тұқымы базасының объектілерін есепке алу және аттестаттау,				2010 ж. - 23, 2011 ж. - 27,

138.	ормандардың санитарлық ахуалын бағалау, Қазақ мемлекеттік республикалық орман тұқымы мекемесін ұстау	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортामині	2010-2013 жылдар	2012 ж. – 29, 2013 ж. – 30,2
139.	Жақсартылған мұрагерлік сапасымен отырғызу материалдарының орман дақылдары жұмыстарын қамтамасыз ету және тұрақты орман тұқымды базасын қалыптастыру және ұстау	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 70, 2011 ж. - 82, 2012 ж. - 86, 2013 ж. – 101,7
140.	Орман питомниктерін қалпына келтіруді қамтамасыз ету	Қоршағанортаминіне ақпарат	облыстардың әкімдері	2010-2014 жылдар	2010 ж. - 24, 2011 ж. - 55, 2012 ж. - 34, 2013 ж. - 41, * * 2014 ж. - 44, **
141.	Себу және отырғызу әдісі бойынша ормандарды молықтыру мен орман өсіру жөніндегі іс-шараларды жүргізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 121,2 2011 ж. - 146,4 2012 ж. – 62, 2013 ж. – 65, 2010 ж. - 181,8 2011 ж. - 220,3 2012 ж. – 94, 2013 ж. – 98,8

Теміржолдар мен автомобиль жолдарының бөлу жолақтарында қорғаныш екпелерін құру

142.	Теміржол бойында орман екпелерін құру және күтіп ұстау жөнінде іс-шаралар жүргізу	АШМ-ге ақпарат	ККМ (жинақтау), «Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ (келісім бойынша)	2010-2011 жылдар	2010 ж. - 1284,6 2011 ж. – 968,9
143.	Жалпы пайдаланылатын республикалық маңызы бар автомобиль жолдарының бойында орман жолақтарын және басқа да екпелер отырғызу және күтіп ұстау жөнінде іс шаралар жүргізу	Қоршағанортаминіне ақпарат	ККМ	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 216, 2011 ж. - 252, 2012 ж. - 89, 2013 ж. - 103, *
144.	«Шортанды-Щучинск» учаскесіндегі «Астана-Щучинск» автокөлік жолы бойында орман жолақтарын отырғызу жөнінде іс-шаралар жүргізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині	2011- 2014 жылдар	2011 ж. - 481, 2012 ж. – 580,0 2013 ж. – 291,6 2014 ж. – 127,8*
145.	Батыс Еуропа-Батыс Қытай халықаралық транзит дәлізінің бойында көгалдандыруды жүргізу жөнінде ұсыныстар енгізу	Қаржыминіне ұсыныс	ККМ	2013 жылғы 1-тоқсан	талалана етілмейді

Елді мекендердің жасыл аймақтарын құру және оларды көгалдандыру

146.	Елді мекендердің жасыл аймақтарын (Астана қаласының жасыл аймағынан басқа) құру және күтіп ұстау жөнінде іс-шаралар жүргізу	Қоршағанортामиніне ақпарат	облыстардың, Алматы қаласының әкімдері	2010-2014 жылдар	2010 ж. 1459,8 2011 ж. 1340,4 2012 ж. 2825,9 2013 ж. 1816,6** 2014 ж. 1901,8**
147.	Елді мекендерде сквер мен парктерді құру және ұстау	Қоршағанортаминіне ақпарат	облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері	2010-2014 жылдар	2010 ж. - 6 2011 ж. - 38 2012 ж. - 10 2013 ж. - 82* 2014 ж. - 10**
148.	Астана және Алматы қалаларының, облыстардың елді мекендерінде жасыл желектер отырғызуды жүргізу	Қоршағанортаминіне ақпарат	облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері	2010-2014 жылдар	2010 ж. - 58 2011 ж. - 42 2012 ж. - 50 2013 ж. - 50* 2014 ж. - 52**
149.	Жергілікті маңызы бар жолдар бойында қорғаныш екпелерін құру	Қоршағанортаминіне ақпарат	облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері	2010-2014 жылдар	2010 ж. - 28 2011 ж. - 17 2012 ж. - 18 2013 ж. - 20* 2014 ж. - 20**
150.	22 наурыз бен 22 сәуір аралығында қалалар мен басқа да елді мекендерде жасыл желектерді отырғызу бойынша «Жасыл жапырақ-Зеленый лист» табиғатты қорғау акциясын республика бойынша өрістету	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині (жинақтау), облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері	жыл сайын 1-тоқсан	талалп етілмейді

Астана қаласының жасыл аймағын құру

151.	Жасыл аймақтың орман екпелерін отырғызу және оларды күту бойынша жұмыстар жүргізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині (жинақтау), Астана қаласының әкімі	2010-2013 жылдар 2010-2014 жылдар	2010 ж. - 1763,2 2011 ж. - 1912,6* 2012 ж. - 2374,9* 2013 ж. - 2389,9 2010 ж. - 565,0 2011 ж. - 618,0
------	---	---	---	--------------------------------------	--

					2012 ж. – 614 2013 ж. – 691,4** 2014 ж. – 739,7**
152.	Жасыл аймақтың орман екпелерін құру үшін жобалау-ізвестіру жұмыстарын жүргізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортaмині	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 81, 2011 ж. - 80, * 2012 ж. – 122,4 2013 ж. – 122,4
153.	Жасыл аймақта орман екпелерін егу үшін жер пайдаланушылардан алынған жерлердің залалдарын өтеу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортaмині (жинақтау), Ақмола облысының әкімі	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 49, 2011 ж. – 70, 2012 ж. – 30, 2013 ж. – 324,7
154.	АШМ-нің Орман және аңшылық шаруашылығы комитетіне қарасты «Жасыл аймақ» республикалық мемлекеттік кәсіпорнының материалдық техникалық базасын арнайы орман шаруашылығы техникасымен және жабдықтарымен нығайту	Қоршағанортaминіне ақпарат	АШМ	2010-2012 жылдар	2011 ж. - 62, 2012 ж. – 70,2
Жастардың қатысуы					
155.	Республика бойынша «Менің атаулы ағашым» табиғат қорғау акциясын өрістету, «Парктер шеруі», «Жасыл бақ - таза қала» табиғат қорғау акцияларын, сондай-ақ орман мен бақтарда тазалық айлығын өткізу	Қоршағанортaминіне ақпарат	БҒМ, облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері	жыл сайын 1-тоқсан	талап етілмейді
156.	«Жасыл ел» жастар еңбек жасақтарының қызметін дамыту және олардың көгалдандыру жұмыстарына қатысуы	Қоршағанортaминіне ақпарат	БҒМ, облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 20, 2011 ж. - 20, 2012 ж. - 21, 2013 ж. - 23,5
157.	«Жасыл ел» жастар еңбек жасақтарының қатысушыларын қажеттік киім-кешекпен қамтамасыз ету	Қоршағанортaминіне ақпарат	БҒМ	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 75, 2011 ж. - 67, 2012 ж. – 60, 2013 ж. - 78,1
158.	«Жасыл ел» жастар еңбек жасақтарының көгалдандыру жұмыстарына қатысуы	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортaмині (жинақтау), БҒМ, облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері	2010-2014 жылдар	2010 ж. - 100, 2011 ж. - 61, 2012 ж. – 56, 2013 ж. - 151, 2014 ж. - 163, **

159.	«Жасыл ел» жастар еңбек жасақтарының қызметтеріне ақы төлеуді қамтамасыз ету	Қоршағанортаминіне ақпарат	БҒМ	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 210, 2011 ж. - 210, 2012 ж. - 208,4 2013 ж. - 204,1*
160.	«Жасыл ел» акциясын өткізу	Қоршағанортаминіне ақпарат	БҒМ (жинақтау), М А М , облыстардың, Астана және А л м а т ы қалаларының әкімдері	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 2, 2011 ж. - 10, 2012 ж. - 11, 2013 ж. - 12,4
161.	Мектеп орманшылықтарының жұмысын қалпына келтіру	Қоршағанортаминіне ақпарат	БҒМ (жинақтау), облыстардың, Астана және А л м а т ы қалаларының әкімдері	жыл сайын 1 -тоқсан	талап етілмейді

Жеке меншік орман қорын қалыптастыру және дамыту

162.	Жеке меншік орман өсіруді дамытуды ынталандыру бойынша ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	АШМ	2011 жылғы 1 ақпан	талап етілм
------	---	--	-----	--------------------	-------------

Орман-аңшылық ісі мен орман шаруашылығын жобалау

163.	Орман мекемелерінде (орман орналастыру жобалары), заңды тұлға мәртебесі бар ерекше қорғалатын орман табиғи аумақтарында орман орналастыру шараларын жүргізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 242, 2011 ж. - 275, 2012 ж. - 285,1 2013 ж. - 299,7
164.	Мемлекеттік орман қоры учаскелерінде жобалау-іздістіру, соның ішінде орман питомниктерін жобалау жұмыстарын жүргізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 53, 2011 ж. - 56, 2012 ж. - 47, 2013 ж. - 59,0
165.	ЕҚТА мамандарының біліктілігін арттыруды және қайта даярлауды ұйымдастыру	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	АШМ	2010-2011 жылдар	2010 ж. - 5, 2011 ж. - 5,9
166.	Жазғы демалыс кезеңінде студенттердің еңбек жасақтары үшін жұмыс көлеміне мониторинг жүргізу	Қоршағанортаминіне ақпарат	БҒМ (жинақтау), облыстардың, Астана және А л м а т ы қалаларының әкімдері	жыл сайын 4 -тоқсан	талап етілмейді

3.7. Экологиялық апат аймақтарын және радиациялық, химиялық, биологиялық ластануға ұшыраған аумақтарды оң

167.	Алматы облысы Алакөл ауданының экологиялық және радиациялық жағдайын зерттеу жөнінде ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), ИЖТМ, Алматы облысының әкімі	2012 жылғы 1 -тоқсан	талап етілм
------	--	--	--	----------------------	-------------

Бұрынғы Семей сынақ полигонының аумақтарын және объектілерін мемлекеттік басқаруды оңтайландыру

--	--	--	--	--	--

168.	Бұрынғы Семей сынақ полигонының аумақтарын мемлекеттік басқаруды оңтайландыру жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортामині (жинақтау), ИЖТМ, Шығыс Қазақстан, Қарағанды және Павлодар облыстарының әкімдері	2011 жылғы ақпан	талап етілме
169.	Семей сынақ полигоны объектілерінің мәртебесі туралы мәселелер жөнінде ұсыныстар енгізу (ядролық сынақтар өткізілген жерлер)	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), ИЖТМ, Шығыс Қазақстан, Қарағанды және Павлодар облыстарының әкімдері	2011 жылғы 1 ақпан	талап етілме

Радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету және қоршаған ортаны қалпына келтіру. Жерлерді халық шаруашылығы

170.	Зымыран-ғарыш қызметінің әсеріне ұшыраған аумақтар учаскелерінің экологиялық жағдайының мониторингі жөнінде ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейді
171.	Полигон аумағының экологиялық паспортын жасай отырып, бұрынғы Семей сынақ полигонының алаңында барлық табиғи ортаның жай-күйіне кешенді зерттеулер (бұрын орындалған жұмыстарды ескере отырып) жүргізу жөнінде ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), ИЖТМ	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейді
172.	Жер қорының құрамынан халық шаруашылығына берілетін аумақтарға кешенді экологиялық зерттеулер жүргізу жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), АШМ, ИЖТМ, ЖРА	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейді
173.	Семей сынақ полигоны жерінің бір бөлігін оларды одан әрі шаруашылық қызметіне пайдалану мақсатында жер қорының құрамынан шығару жөнінде ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), ИЖТМ, АШМ, ЖРА, Шығыс Қазақстан облысы	2011 жылғы 15 шілде	талап етілмейді
174.	Жергілікті радиоактивтік ластану учаскелерін түгендеу және неғұрлым қауіпті учаскелерді ремедиациялау/жою жөніндегі іс-шаралар жүргізу, ядролық қызмет қалдықтарын жою және консервациялау жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), ИЖТМ	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейді
175.	Қатаң бақылау аймақтарының аумағына физикалық қол жеткізуді		ИЖТМ (жинақтау), ИМ, Қоршағанортамині, Шығыс Қазақстан,		2010 ж. - 3 2011 ж. - 3

	шектеу жөнінде іс-шараларды жүзеге асыру	Қоршағанортаминіне ақпарат	Қарағанды және Павлодар облыстарының әкімдері	2010-2013 жылдар	2012 ж. – 1 2013 ж. – 15
176.	Семей сынақ полигонының аумағында шаруашылық қызметті жүргізу мониторингін жүзеге асыру	Қоршағанортаминіне ақпарат	ИЖТМ (жинақтау), ІІМ, Қоршағанортамині Шығыс Қазақстан, Қарағанды және Павлодар облыстарының әкімдері	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 2 2011 ж. - 1 2012 ж. – 2013 ж. – 0,4
177.	Шаған өзенінің одан әрі ластануын және Ертіс өзенінің ықтимал ластануын азайту/жою мақсатында мониторингтік зерттеулер жүргізу жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), ИЖТМ, АШМ	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейді

Арал өңірінің экологиялық проблемаларын кешенді шешу

178.	Арал теңізінің бассейніндегі жердің тозуын алдын алу және қайта қалпына келтіру жөніндегі фито-мелиоративтік жұмыстарды жүргізу жөнінде ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), Қызылорда облысының әкімі	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейді
179.	Арал маңы мен Арал теңізінің Қазақстандық секторының табиғи-ресурстық, әлеуметтік-экономикалық және экологиялық жай-күйі жөніндегі дереккөрі бар «Гео-ақпараттық жүйелер - Арал теңізі» ақпараттық жүйесін құру жөнінде ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), ИЖТМ, БҒМ, АШМ	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейді
180.	Арал теңізінің қазақстандық секторы мен Арал маңындағы орнықты табиғат пайдалану жүйесін құру және енгізу жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), ИЖТМ, БҒМ, АШМ	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейді
181.	Арал теңізінің қазақстандық секторы мен Арал маңындағы перспективалы қалалар мен кенттердің азық түлік аймақтарының және әлеуметтік мәдени объектілердің орнықты энергетикалық қамтамасыз етілуін құру және енгізу жөнінде ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), ИЖТМ, БҒМ, АШМ, Ақтөбе, Жамбыл, Қарағанды, Қызылорда және Оңтүстік Қазақстан облыстарының әкімдері	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейді
182.	Суармалы экожүйелерді басқару жөнінде ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), АШМ	2011 жылғы 1 ақпан	талап етілмейді

Ластанған аумақтарды медициналық оңалту жөніндегі іс-шаралар

--	--	--	--	--	--

183.	Кейіннен психологиялық-медициналық-педагогикалық консультацияларға жібере отырып, «тәуекел тобына» жататын балаларды босандыру және амбулаториялық-емхана ұйымдарында скринингті тексеруді жалғастыру бойынша ұсыныс енгізу	ЭДСМ-ге ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), ДСМ, БҒМ, Еңбекмині, Ақтөбе, Атырау, Шығыс Қазақстан, Батыс Қазақстан, Қызылорда, Павлодар және Оңтүстік Қазақстан облыстарының әкімдері	2011 жылғы 1 ақпан	талап етілмейд
184.	Аурудың және мүгедектіктің профилактикасына бағытталған шараларды әзірлеу	ЭДСМ-ге ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), ДСМ, БҒМ, Еңбекмині, Ақтөбе, Атырау, Шығыс Қазақстан, Батыс Қазақстан, Қызылорда, Павлодар және Оңтүстік Қазақстан облыстарының әкімдері	2011 жылғы 1 ақпан	талап етілмейд
185.	Экологиялық аурудың пайда болуына экологиялық факторлардың әсерін кешенді зерттеулерді жүргізу бойынша ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), ДСМ	2012 жылғы 4-тоқсан	талап етілмейд
186.	«Капустин Яр» және «Азғыр» полигондарының аумақтарын төтенше экологиялық жағдай немесе экологиялық апат аймақтары ретінде айқындау жөніндегі іс-шаралар өткізу бойынша ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), ДСМ, Еңбекмині, ЭБЖМ, Ақтөбе, Атырау, Батыс Қазақстан облыстарының әкімдері	2011 жылғы 1 ақпан	талап етілмейд
187.	«Капустин Яр» және «Азғыр» ядролық сынақ полигондарының әсерінен зардап шеккен тұрғындарды сауықтыру және оларға әлеуметтік көмек көрсету жөніндегі шаралар кешенін әзірлеу бойынша ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), ДСМ, ЭБЖМ, Еңбекмині, Ақтөбе, Атырау, Батыс Қазақстан облыстарының әкімдері	2011 жылғы 15 шілде	талап етілмейд

Каспий теңізі және іргелес аумақтар қайраңы ластануының алдын алу

188.	Каспий теңізінің қазақстандық секторында төтенше жағдайларға барабар деңгей бойынша бірыңғай мамандандырылған ұйым құру жөнінде ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	ТЖМ (жинақтау), МГМ, ЭБЖМ, Қаржымині	2011 жылғы 4 -тоқсан	талап етілм
189.	Балық ресурстарын және балық аулауды қорғау жөніндегі өңірлік		АШМ		талап етілм

	инспекциясының материалдық-техникалық базасын кеңейту бойынша ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс		2011 жылғы 4-тоқсан	
190.	Каспий теңіз акваторияларына шаруашылық қызмет нәтижесінде биологиялық ресурстарға келтірілген өтемақы шығындарын анықтаудың әдістемесін әзірлеу және бекіту	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортaмині (жинақтау), ТЖМ, МГМ	2013 жылғы 4-тоқсан	талап етілм

4. Қоршаған ортаның сапасын басқару жүйесін дамыту және жетілдіру

Басқарудың заңнамалық тетіктерін жетілдіру және іске асыру

191.	Табиғат пайдалану мен қоршаған ортаны қорғаудың жаңа экономикалық тетіктерін енгізу бойынша ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортaмині	2011 жылғы 1 ақпан	талап етілмейді
------	--	--	------------------	--------------------	-----------------

Халықаралық ынтымақтастықты дамыту

192.	Киото хаттамасы талаптарының имплементациялау бойынша шаралар қабылдау	ЭДСМ-ге ақпарат	Қоршағанортaмині (жинақтау), ИЖТМ, МГМ	2011 жылғы 1 ақпан	талап етілм
193.	Қазақстан Республикасы қатысушысы болып табылатын халықаралық шарттар мен келісімдердің (конвенцияларының) орындалуына талдау жүргізу және олардың практикалық іске асырылуын қамтамасыз ету	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортaмині	жыл сайын 1-тоқсан	талап етілм
194.	Ақпаратқа кіру, шешімдер қабылдау процесіне жұртшылықтың қатысуы және қоршаған ортаға қатысты мәселелер бойынша сот әділдігіне қол жеткізу туралы Орхус конвенциясына Қазақстан Республикасының Ластаушылардың шығарындылары мен тасымалдарының тіркелімі туралы хаттамасына қосылуы жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортaмині	2013 жылғы 1-тоқсан	талап етілм

Қоршаған ортаны қорғау мен табиғат пайдаланудың экономикалық құралдарын дамыту

195.	Басым бағыттарға шығыстарды келісіп бөлінетін табиғат қорғау іс-шараларын қаржыландыру тетігін белгілеу жөнінде ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортaмині	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілме
196.	Экологиялық қауіпсіз табиғат пайдалануды ынталандырудың экономикалық тетігін әзірлеу және енгізу жөнінде ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортaмині (жинақтау), Қаржымині, ЭБЖМ	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілме
197.	Табиғат пайдаланудың қоршаған ортаға экономикалық әсерін қоса алғанда, кешенді бағалауға рұқсат беру жүйесі мен экологиялық төлемдердің мөлшерін белгілеу негізінде тәсілдер әзірлеу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортaмині (жинақтау), Қаржымині, ЭДСМ	2011 жылғы 1 ақпан	талап етілме

198.	Үкіметтік емес ұйымдар үшін мемлекеттік әлеуметтік тапсырыс шеңберінде қоршаған ортаны қорғау саласындағы әлеуметтік маңызды жобаларды қаржыландыру жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортामині (жинақтау), Қаржымині, ЭБЖМ	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілме
Қоршаған ортаны қорғау мен табиғат пайдалануды ғылыми қамтамасыз ету					
199.	Мыналарды : - қоршаған ортаны қорғау саласында; - бассейндік аймақтарды зерделеу бойынша ; - Қазақстан Республикасының орнықты дамуға көшуін қамтамасыз ететін ; - энергия мен жаңғыртылатын ресурстарды тиімді пайдалану бойынша ғылыми зерттеулер жүргізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині (жинақтау), МГМ, ИЖТМ	2010-2013 жылдар	2010 ж. – 21 2011 ж. – 19 2012 ж. – 18 2013 ж. – 30;
200.	Ақтау қаласында Каспий теңізінің проблемалары бойынша ғылыми-зерттеу институтын құру жөнінде ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), МГМ, БҒМ, АШМ, ТЖМ , Маңғыстау облысының әкімі	2011 жылғы 4-тоқсан	талап етілме
201.	Астана қаласының орнықты даму атласын әзірлеу жөнінде ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), Астана қаласының әкімі	2011 жылғы 1-ақпан	талап етілме
Қоршаған орта мен табиғат ресурстары мониторингі жүйесін дамыту					
202.	Мемлекеттік әлеуметтік тапсырыс шеңберінде үздік технологияларды енгізуді ынталандыру және бизнестің әлеуметтік жауапкершілігін бағалау мақсатында Қазақстанның өнеркәсіп кәсіпорындарына жыл сайын экологиялық рейтинг жүргізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині	2012-2014 жылдар	2012 ж. - 6,1 2013 ж. – 6,2 2014 ж. – 6,3 *
203.	Қазақстан Республикасында орнықты өндіріс және тұтынуға қол жеткізу жөніндегі бағдарламалар мен жобаларды іске асыру бойынша орындалатын іс-шараларды тиімділігіне мониторинг жүргізу жөнінде ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині	2013 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейді
204.	Қоршаған ортаның гидрометеорологиялық мониторингі мен жай-күйін жүргізу бойынша бағдарламаларды орындау	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині	2010-2014 жылдар	2010 ж. - 2329,3 2011 ж. - 2832,3* 2012 ж. – 4504,6 2013 ж. – 4583,0* 2014 ж. - 3797,0*

205.	Қоршаған ортаның жай-күйіне бақылау жүргізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортामині	2010-2014 жылдар	2010 ж. - 475,0 2011 ж. - 846,2 2012 ж. - 2108,6 2013 ж. - 939,7* 2014 ж. - 2186,0*
206.	Қазақстан Республикасының ұлттық гидрометеорологиялық қызметін жаңғырту мақсатында іс-шараларды орындау	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині	2010-2014 жылдар	2010 ж. - 572,0 2011 ж. - 1746,6 2012 ж. - 1369,3 2013 ж. - 703,0
207.	Қарағанды гидрометеорологиялық орталығында өндірістік-зертханалық корпус салу бойынша ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейді
208.	Ауылшаруашылығы өндірісін агрометеорологиялық мониторингілеу	Қоршағанортаминіне ақпарат	АШМ	2010-2013 жылдар	2010 ж. - 22, 2011 ж. - 24, 2012 ж. - 24, 2013 ж. - 24,0
209.	Негізгі автомагистральдар, темір жолдар бойына автоматты метеостанциялар желісін құру бойынша ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), ККМ	2012 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейді
210.	Ауылдық елді мекендердің экологиялық паспорттарын жасау мақсатында ауылдық аумақтарды экологиялық-демографиялық зерттеу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині (жинақтау), АШМ, облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері	2010-2011 жылдар	2010 ж. - 141,8 2011 ж. - 151,1*
211.	Ауылдық елді мекендерге радиациялық мониторинг жүргізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині (жинақтау), АШМ, облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері	2010-2011 жылдар	2010 ж. - 89, 2011 ж. - 96,2
212.	Қазақстан Республикасы аумағының радон қауіптілігінің 2014-2017 жылдарға арналған деңгейіне зерттеу жүргізу бойынша ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині	2014 жылғы 3-тоқсан	талап етілмейді
213.	Қазақстан аумағында ауылдық елді мекендердің шаруашылық-ауыз су көздерінің радиациялық жай-күйіне мониторинг жүргізу бойынша ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), ДСМ, АШМ	2011 жылғы 4-тоқсан	талап етілмейді

214.	Жұртшылықтың қоршаған ортаның жай-күйі, табиғат пайдалану, шығарындылар тізімі, генетикалық өзгерген организмдер мәселелері бойынша ақпаратқа қол жеткізуін, шешімдер қабылдауға жұртшылықтың қатысуы және қоршаған ортаға қатысты сот әділдігіне қол жеткізуді қамтамасыз ету жөніндегі Орхус конвенциясының іс-шараларын іске асыру (Орхус орталығы)	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортामині	2010-2013 жылдар	2010 ж. – 32, 2011 ж. – 28, 2012 ж. – 21, 2013 ж. – 21,6
215.	Өскемен қаласында Экологиялық болжауды талдау орталығын (Экологиялық қауіпсіздік орталығын) құру жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині (жинақтау), Шығыс Қазақстан облысының әкімі	2011 жылғы 1 ақпан	талап етілмейді
216.	Мұнай кен орындарындағы су басу аймағында мұнай қамбаларын жою жөнінде ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Маңғыстау және Атырау облыстарының әкімдері	2014 жылғы 1-тоқсан	талап етілмейді
217.	Қоршаған ортада төзімді органикалық ластаушылардың ұстап тұруға мониторинг жүйесі құрылымын әзірлеу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ақпарат	Қоршағанортамині	2013 жылғы 4-тоқсан	талап етілмейді

Ақпараттық жүйелерді қалыптастыру, экологиялық білім беру, халықты оқыту және оның хабардар болуын арттыру

218.	«Қазақстан Республикасы табиғат ресурстарының мемлекеттік кадастрлары» ақпараттық жүйесін сүйемелдеу және дамыту. Тәжірибелік және өнеркәсіптік пайдалануды енгізу. Жыл сайынғы техникалық сүйемелдеу	атқарылған жұмыстардың актісі	Қоршағанортамині	2010 жыл 2012-2014 жылдар	2010 жыл - 20,0 2012 жыл - 20,4 2013 ж. - 20, 2014 ж. - 20, *
219.	Қоршаған ортаны қорғаудың бірыңғай ақпараттық жүйесін сүйемелдеу	атқарылған жұмыстардың актісі	Қоршағанортамині	2010 жыл 2012-2014 жылдар	2010 ж. - 35, 2012 ж. - 14, 2013 ж. - 14, 2014 ж. - 14, *
220.	Қоршаған ортаны қорғау органдары жүйесі кадрларын даярлау мен қайта даярлау кешенді жүйесінің жұмыс істеуі жөнінде ұсыныс енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині	2011 жылғы 1 ақпан	талап етілмейді
221.	Қазақстан Республикасының қоршаған орта мен табиғи ресурстар мониторингінің бірыңғай мемлекеттік жүйесі» ақпараттық жүйесіне техникалық-экономикалық негіздемені әзірлеуге инвестициялық ұсыныстар дайындау	инвестициялық ұсыныс	Қоршағанортамині	2013 жылғы 4-тоқсан	талап етілмейді

222.	Арал теңізінің қазақстандық секторымен Арал маңының экологиялық мониторинг жүйесін құру және енгізу жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортामині	2011 жылғы 1 ақпан	талап етілмейді
223.	Қазақстан Республикасы аумағының қоршаған ортасы жай-күйінің аэроғарыштық мониторингі жүйесін құру және енгізу жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині	2011 жылғы 1 ақпан	талап етілмейді
224.	«Гео-ақпараттық жүйелер - Каспий теңізі» ақпараттық жүйесін құру және енгізу жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині	2011 жылғы 1 ақпан	талап етілмейді
225.	Каспий теңізінің қазақстандық секторының гидрометеорологиялық және экологиялық мониторингін дамытуға бағытталған және «Қазгидромет» Республикалық мемлекеттік кәсіпорынның жарлық капиталының қатысуы арқылы іске асыру жоспарланған қаржылық экономикалық негіздеменің бюджеттік инвестициясын әзірлеу	қаржылық-экономикалық негіздеме	Қоршағанортамині	2013 жылғы 4-тоқсан	талап етілмейді
226.	Ақпаратқа кіру, шешімдер қабылдау процесіне жұртшылықтың қатысуы және қоршаған ортаға қатысты мәселелер бойынша сот әділдігіне қол жеткізу туралы Орхус конвенциясын іске асыру шеңберінде Ластаушылардың шығарындылары мен тасымалдарының тіркелімі жобасын әзірлеу және енгізу жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині	2011 жылғы 1 ақпан	талап етілмейді
227.	Экологиялық ақпараттың мемлекеттік қорының автоматтандырылған жүйесін сүйемелдеуді әзірлеу жөнінде ұсыныстар енгізу	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс	Қоршағанортамині	2011 жылғы 1 ақпан	талап етілмейді
228.	«Қоршаған ортаның бірыңғай кадастрлар жүйесі» ақпараттық жүйесіне техникалық экономикалық негіздемені әзірлеуге инвестициялық ұсынысты дайындау.	Инвестициялық ұсыныс	Қоршағанортамині	2013 жылғы 4-тоқсан	талап етілмейді

Бағдарлама бойынша барлығы 176969,98 млн. теңге мөлшерінде, оның ішінде республикалық бюджеттен – 108915,25 млн. теңге шығыстар жоспарланып отыр,
б ұ л р е т т е :

	2010	жылы	–	18337,2	млн.	теңге;
	2011	жылы	–	31926,6	млн.	теңге;
	2012	жылы	–	25599,65	млн.	теңге;
	2013	жылы	–	24486,05	млн.	теңге;
	2014	жылы	–	8065,75	млн.	теңге;
47285,53	млн. теңге жергілікті бюджеттен, оның ішінде:					
	2010	жылы	–	7674,1	млн.	теңге;
	2011	жылы	–	10076,33	млн.	теңге;
	2012	жылы	–	10268,9	млн.	теңге;
	2013	жылы	–	9847,5	млн.	теңге;
	2014	жылы	–	9418,7**	млн.	теңге;
327,83	млн. теңге халықаралық гранттар, оның ішінде:					
	2010	жылы	-	68,0	млн.	теңге;
	2011	жылы	–	100,3	млн.	теңге;
	2012	жылы	–	86,1	млн.	теңге;
	2013	жылы	–	73,43	млн.	теңге;
3187,9	млн. теңге қарыз қаражаты, оның ішінде:					
	2010	жылы	-	1010,8	млн.	теңге;
	2011	жылы	–	1822,9	млн.	теңге;
	2012	жылы	–	192,8	млн.	теңге;
	2013	жылы	–	161,4	млн.	теңге;
17253,5	млн. теңге меншікті қаражат, оның ішінде:					
	2010	жылы	-	1284,6	млн.	теңге;
	2011	жылы	–	968,9	млн.	теңге;
	2013	жылы	-	7500,0*	млн.	теңге;

2014 жылы - 7500,0* млн. теңге;

Е с к е р т п е л е р :

* - республикалық бюджет қаражаты есебінен қаржыландырылатын іс-шаралар бойынша шығыстар көлемі тиісті жылға арналған «Республикалық бюджет туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес нақтыланады;

** - қаржыландырылу көлемі тиісті жылға арналған жергілікті бюджетті жасау кезінде нақтыланатын болады;

аббревиатуралардың толық жазылуы:

«ҚТЖ» ҰК» АҚ - «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» акционерлік

қ о ғ а м ы

АШМ - Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі

БҒМ - Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі

ДСМ - Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі

ЕҚТА - ерекше қорғалатын табиғи аумақтар

Еңбекмині - Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау
м и н и с т р л і г і

ЖРА - Жер ресурстарын басқару агенттігі

ЖСҚ – жобалық сметалық құжаттама

ИЖТМ - Қазақстан Республикасы Индустрия және жаңа технологиялар
м и н и с т р л і г і

ККМ - Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрлігі

Қаржымині - Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі

Қоршағанортмині - Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау
м и н и с т р л і г і

МАМ - Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігі

МГМ - Қазақстан Республикасы Мұнай және газ министрлігі

ӨДМ - Қазақстан Республикасы Өңірлік даму министрлігі

РМҚК – республикалық мемлекеттік қазыналық кәсіпорын

СІМ - Қазақстан Республикасы Сыртқы істер министрлігі

ТЖМ - Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігі

ҰҒА – Қазақстан Республикасы Ұлттық ғарыш агенттігі

ІІМ - Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігі

ЭБЖМ - Қазақстан Республикасы Экономика және бюджеттік жоспарлау
м и н и с т р л і г і

ЭДСМ - Экономикалық даму және сауда министрлігі

ҚЭН - Қаржылық экономикалық негіздеме

Қ а з а қ с т а н Р е с п у б л и к а с ы

Ү к і м е т і н і ң

2010 жылғы 10 қыркүйектегі

№ 924 қаулысына

1-қосымша

Қазақстан Республикасы Үкіметінің күші жойылған кейбір шешімдерінің тізбесі

1. «Қазақстан Республикасының Ерекше қорғалатын табиғи аумақтарын 2030 жылға дейін дамытудың және орналастырудың тұжырымдамасы туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2000 жылғы 10 қарашадағы № 1692 қаулысы (Қазақстан Республикасының ПҰАЖ-ы, 2000 ж., № 47-48, 555-құжат).

2. «Су ресурстарын, жануарлар дүниесін сақтау және оңтайлы пайдалану және ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың желісін дамыту жөніндегі 2010 жылға дейінгі бағдарламаны бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 жылғы 8 қазандағы № 914 қаулысы (Қазақстан Республикасының ПҰАЖ-ы,

2007 ж., № 37, 422 - құжат).

3. «2008 - 2010 жылдарға арналған «Жасыл ел» бағдарламасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 жылғы 16 қазандағы № 958 қаулысы (Қазақстан Республикасының ПҰАЖ-ы, 2007 ж., № 39, 450-құжат).

4. «Қазақстан Республикасының 2008 - 2010 жылдарға арналған қоршаған ортаны қорғау» бағдарламасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 19 ақпандағы № 162 қаулысы.

5. «Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 жылғы 8 қазандағы № 914 және 2007 жылғы 16 қазандағы № 958 қаулыларына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2009 жылғы 30 қаңтардағы № 84 қаулысы (Қазақстан Республикасының ПҰАЖ-ы, 2009 ж., № 8, 31-құжат).

6. «Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 жылғы 8 қазандағы № 914 қаулысына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2009 жылғы 25 наурыздағы № 395 қаулысы Қазақстан Республикасының ПҰАЖ-ы, 2009 ж., № 17, 143-құжат).

7. «Қазақстан Республикасы Үкіметінің кейбір шешімдеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2009 жылғы 10 қарашадағы № 1803 қаулысының 7-тармағы (Қазақстан Республикасының ПҰАЖ-ы, 2009 ж., № 55, 460-құжат).

Қ а з а қ с т а н Р е с п у б л и к а с ы

Ү к і м е т і н і ң

2010 жылғы 10 қыркүйектегі

№ 924 қаулысына

2-қосымша

"2010 - 2014 жылдарға арналған «Жасыл даму» салалық бағдарламасын іске асыру жөніндегі іс шаралар жоспарына ғылыми-зерттеу жұмыстарының тізбесі

Ескерту. 2-қосымша жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 07.08.2013 N 804 қаулысымен.

Р / с №	Атауы	С о м а с ы (мың теңге)
1	2	3
	Жалпы сомасы	2010 жыл - 210 2011 жыл - 233 2012 жыл - 180 2013 жыл - 213 80
	Қоршаған ортаны қорғауды ғылыми қамтамасыз ету	2010 жыл - 14 2011 жыл - 167 2012 жыл - 131 13

1.	Қазақстан қалаларының экологиялық атласы	2010 жыл - 2 000
2.	Қазақстан Республикасын экологиялық аймаққа бөлу	2010 жыл - 13 500
3.	Экологиялық дағдарыс ошақтарында шөлейттену үдерістеріне қарсы күресті бағалау әдістерін және шараларын әзірлеу	2010 жыл - 6 700
4.	Арал маңындағы экологиялық апат аймағында тұратын халықтың әлеуметтік маңызды ауруларының себеп-салдарлық байланыстарын анықтау	2010 жыл - 11 200
5.	Іле Алатауының таулы-тау маңы аймағында сел және лай көшкіні құбылыстарының пайда болуының алдын алу жөніндегі инженерлік-техникалық іс-шараларды әзірлеу	2010 жыл - 9 000
6.	Балқаш өзенінің экожүйесінің технологиялық ластануын төмендету	2010 жыл - 3 200
7.	Өңірлік атмосфералық үдерістерді және ауаның ластануын алыс қашықтыққа трансшекаралық ауыстыруды моделдеу	2010 жыл - 7 700
8.	Шаған өзенінің әлеуеттік әсер ету аймағындағы радиациялық жағдайды зерттеу	2010 жыл - 9 000
9.	Қазақстан Республикасының барлық өңірлері (салалары) үшін орнықты даму индикаторлары (нысаналы көрсеткіштері) жүйесінің ғылыми негіздемесі	2010 жыл - 70 000
10.	Ақтөбе облысындағы шөлейттену үдерістерінің қоршаған ортаның сапасы мен халық денсаулығының жағдайына әсер ету қаупінің нысаналы көрсеткіштерін және бағалау өлшемдерін әзірлеу	2010 жыл - 560
11.	Республика кәсіпорындары өткізетін табиғат қорғау шараларының нәтижелілігін ғылыми бағалау	2010 жыл - 1 2011 жыл - 8 2012 жыл - 10 247
12.	Қазақстан Республикасының экологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында антропогендік сипаттағы ішкі және сыртқы әлеуетті қауіптерді зерттеу	2010 жыл - 1 2011 жыл - 10 2012 жыл - 8 732
13.	Қоршаған ортаға келеңсіз әсерінің алдын алу үшін Қазақстан қалаларының су бұру жүйелерінің жағдайын зерделеу және пайдалану жөніндегі ғылыми зерттеулер	2010 жыл - 1 2011 жыл - 23 2012 жыл - 12 120
14.	Үй-жайлардағы ауаның құрамымен өзара топырақтық радон шоғырының байланысын зерттеу және радондық қауіптілік дәрежесі бойынша аумақтарды бағалау өлшемдерін әзірлеу	2010 жыл - 1 2011 жыл - 13 2012 жыл - 5 800
15.	Сорбұлақ көлінің ағынды сулары жинаушының қазіргі жағдайын оның бұзылу қаупін төмендету және қалыптасқан қолайсыз экологиялық ахуалын бағалау мақсатында кешенді зерттеу	2010 жыл - 1 2011 жыл - 14 2012 жыл - 14 732
16.	Қазақстан Республикасы аумағының радиоэкологиялық жағдайын, оның ішінде уран өндіретін және мұнай өндіретін аумақтарын зерттеу	2010 жыл - 1 2011 жыл - 10 2012 жыл - 10 577
17.	Пестицидтердің құрамын және қоршаған орта объектілерінде олардың метаболиттерін бақылау тиімділігін жетілдіруді және арттыруды ғылыми негіздеу	2010 жыл - 1 2011 жыл - 9 2012 жыл - 4 720
18.	Қазақстан Республикасында қоршаған орта индикаторларын айқындауды ғылыми негіздеу	2010 жыл - 1 2011 жыл - 9 149,2
19.	Қазақстан Республикасында экологиялық-талдау бақылауының тиімділігін ғылыми бағалау және оның оңтайландыру жолдары	2010 жыл - 1 2011 жыл - 15 2012 жыл - 15 308
20.	Су экожүйелерінің тепе-теңдігін қамтамасыз ету үшін Қазақстан өзендерінің экологиялық ағынын ғылыми негіздеу	2010 жыл - 1 2011 жыл - 10 2012 жыл - 10 000

21.	Траншекаралық сипаттағы проблемаларды шешу үшін ҚХР-мен және Орталық Азия елдерімен Қазақстанның шекара маңы аудандарының экологиялық жай-күйін зерттеу	2010 жыл - 1 2011 жыл - 20 2012 жыл - 18 731
22.	Атмосфералық ауаның жедел экологиялық мониторинг жүйесін құруды зерттеу және оның ғылыми-әдістемелік негіздемесін әзірлеу (Теміртау қаласы және Өскемен қаласы бойынша)	2010 жыл - 1 2011 жыл - 11 2012 жыл - 11 000
23.	Каспий теңізінің қазақстандық секторында мұз жағдайын бағалау	2010 жыл - 1 2011 жыл - 9 2012 жыл - 9 167
Бассейн аймақтарын зерттеу бойынша ғылыми зерттеулерді жүргізу		2010 жыл - 2 2011 жыл - 22 2012 жыл - 13215,
24.	Жайық өзені бассейнінің экологиялық жағдайын кешенді зерттеу	2010 жыл - 1 2011 жыл - 12 2012 жыл - 5 927,6
25.	Тобыл-Торғай су бассейнінің гидроэкологиялық проблемаларын кешенді бағалау	2010 жыл - 1 2011 жыл - 10 2012 жыл - 7 288
26.	Щучье-Бурабай курорттық аймағындағы көлдердің су мөлшері (деңгейі) мен сапасын жоғарылату мәселесін кешенді шешу бойынша ғылыми зерттеулерді өткізу	2013 жыл - 100 00
Қазақстан Республикасының орнықты дамуға көшуі бойынша ғылыми зерттеулер жүргізу		2010 жыл - 32 2011 жыл - 30 2012 жыл - 28 2013 жыл - 113 80
27.	Траншекаралық сипаттағы проблемаларды шешу үшін Қазақстанның шекара маңы аудандарының экологиялық жай-күйін зерттеу	2010 жыл - 5 000
28.	Озон қабатын бұзатын заттарды тұтынушылар секторының қазіргі заманғы дамуын бағалау және олардың озон қабаты мен климаттың өзгеруіне әсері. Озон қабатын бұзатын заттарды қысқарту жөніндегі шаралардың тиімділігін экологиялық-экономикалық бағалауын әзірлей отырып секторлардың Монреаль хаттамасы бойынша міндеттемелерді орындау үшін қолданылатын шараларға бейімделу мүмкіндіктері	2010 жыл - 10 600
29.	Қазақстан Республикасының халықаралық стандарттарға көшу мүмкіндігін бағалау отырып автомобиль көлігінің экологиялық қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі ғылыми зерттеулер	2010 жыл - 9 000
30.	Қазақстандағы экологиялық ахуалды бағалау жөнінде ғылыми зерттеулер, табиғи ресурстарды пайдалану деңгейі, қоршаған ортаға шаруашылық қызметтің әсері және оған теріс әсерді төмендету үшін қолданылатын шаралар және өзгелер	2010 жыл - 4 200
31.	Қазақстандық Алтай аумағының қорықтық аймағын Дүниежүзілік мұра тізіміне кіргізуді ғылыми негіздеу	2010 жыл - 1 2011 жыл - 6 2012 жыл - 10 580
32.	Қалдықтардың пайда болуы және кәдеге жарату проблемаларын шешу жолдарын ғылыми негіздеу	2010 жыл - 1 2011 жыл - 9 484,6
33.	Каспий теңізі және жағалау бөлігі (қазақстандық сектор) жай-күйінің кіріктірілген мониторинг жүйесін құруды ғылыми негіздеу	2010 жыл - 1 2011 жыл - 14 2012 жыл - 14 731
34.	Ядролық сынақтың зардаптарын бағалау үшін Азғыр аумағындағы халыққа түскен жүктеменің мөлшерін қайта құру	2013 жыл - 30 000

35.	Қазақстандағы көміртегі кезесетін жиналған қалдықтардың көлемін зерттеу мемлекеттік ақпараттық жүйелердің базаларын құру арқылы және оларды кәдеге асыру үшін ғылыми-техникалық ұсынымдар құру	2013 жыл - 83 800
Энергияны және жаңартылатын ресурстарды тиімді пайдалану бойынша ғылыми зерттеулер жүргізу		2010 жыл - 26 2011 жыл - 12 2013 жыл - 8 443
36.	Щучье-Бурабай курортты аймағы аумағында оның орнықты даму жолдарын анықтау үшін кешенді экологиялық зерттеулер	2010 жыл - 5 000
37.	Қазақстан Республикасының Каспий маңы өңірін экологиялық аймаққа бөлу	2010 жыл - 2 000
38.	Экожүйеге биологиялық толыққанды суды қайтара отырып, өнеркәсіптік және тұрмыстық сарқынды суларды тазарту үшін цеолитті фоторезонанстық биобелсендіру кондырғысын әзірлеу және құру	2010 жыл - 6 700
39.	Қазақстанда су-жер ресурстарын пайдалану деңгейін экологиялық нормалау жүйелерін әзірлеу	2010 жыл - 4 500
40.	Қазақстандағы құрғақшылықты зерттеу және болжау	2010 жыл - 6 700
41.	Щучье-Бурабай көлдер жүйесінің гидрографиялық атласын жасау	2010 жыл - 1 2011 жыл - 12 2013 жыл - 8 443

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК